

ฐานกิริยา จัดหมวดหมู่ตามความหมาย

ธาตุลงปัจจัยเป็นฐาน (base) สำหรับลงวิภัตติประกอบเป็นกิริยา

• PaliDict ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ •

ดู ฐานกิริยา เรียงลำดับตามธาตุ

ยื่น ตั้ง.....๓	ทิ้ง สละ ละ เว้น.....๑๘	อยู่ อาศัย.....๒๘
เดิน ไป/มา ถึง.....๓	ส่งไป.....๑๘	ฉาบ ทา เปื้อน ย้อม.....๒๙
เข้า ออก.....๕	รวม รวบรวม.....๑๘	เผา ไหม้ ต้ม หุง สุก.....๒๙
นั่ง นอน.....๖	ขอ๑๙	ชำระ กวาด ล้าง อาบ.....๒๙
หลับ ตื่น.....๖	ให้ ได้ ลัก.....๑๙	เชื้อถือ เลื่อมใส ผ่องใส เศร้าหมอง ชุ่นมัว.....๓๐
ดื่ม กิน.....๖	จับ รับ ถือ.....๑๙	รักษา คุ้มครอง เลี้ยง.....๓๐
หิว อิ่ม.....๗	อนุเคราะห์ ช่วยเหลือ.....๒๐	ชนะ แพ้.....๓๐
ทำ สร้าง.....๗	ใส่เข้า เก็บ ถอน เอาออก.....๒๐	เล่น.....๓๑
ประพฤติ.....๘	ตั้ง ลาก ถุด ยก.....๒๐	แสวงหา.....๓๑
พูด บอก กล่าว.....๘	เหยียบ ทบ ตี ฆ่า ทำร้าย เบียดเบียน.....๒๑	อาจ สามารถ กล้า กลัว.....๓๑
เรียก เชิญ นิมนต์.....๑๐	ตัด เจาะ ทำลาย แดก เลื่อม.....๒๒	ซื้อ ขาย ตีราคา.....๓๑
ลา อำลา.....๑๐	ขุด ไถ ไส.....๒๓	ไหว สั่น.....๓๑
ชม คำ.....๑๐	คด งอ.....๒๓	เป็นไป หมุนไป.....๓๒
โกรธ รัก ชอบเกลียด รังเกียจ आय.....๑๑	ครอบงำ กัดขี.....๒๓	กำหนด ระบุ.....๓๒
ร้อง ร้องไห้ หัวเราะ ร่าเริง ยินดี.....๑๑	สำเร็จ.....๒๓	สงบ สัจดี ทลิ่งเร้น.....๓๒
ปรารถนา, อยาก, ต้องการ เบื่อหน่าย.....๑๒	เจริญ สว่าง รุ่งเรือง มั่นคง.....๒๔	สืบทอด, พยายาม.....๓๓
คิด รู้ ระลึก นึก จำ พิจารณา สงสัย.....๑๒	กราบ ไหว้ บูชา นอบน้อม เคารพ๒๔	อดทน.....๓๓
หลง ลืม.....๑๔	เกิด อุบัติ.....๒๕	โง่ง หลอก ลวง.....๓๓
ถาม ฟัง ได้ยิน เขียน.....๑๔	มี เป็น.....๒๕	บวช สึก.....๓๓
ดู เห็น.....๑๕	เป็น ตาย แก่.....๒๖	จับ กอด.....๓๓
แสดง.....๑๕	เกลี้ย โปรว หว่าน กระจาย.....๒๖	ป่วย ไข้.....๓๔
ปรากฏ.....๑๖	รด ราด เปียก แห้ง.....๒๖	โอ จาม อาเจียน.....๓๔
ศึกษา เรียน.....๑๖	ห้าม ปิด กั้น บัง ปิด นุ่งห่ม.....๒๗	ปูลาด ท่วม คลุม.....๓๔
แผ่ เปล่ง.....๑๖	สำรวจ ระวัง.....๒๗	ประกอบ จัดแจง ตระเตรียม.....๓๔
ข้าม ผ่าน ขึ้น ลง ตก.....๑๖	ผูก ร้อย ตัด เย็บ.....๒๘	ถูกต้อง สมควร ขัดแย้ง ห้าม คำน.....๓๔
ลอย จม.....๑๗	ประดับ ตกแต่ง.....๒๘	อื่นๆ.....๓๕
นำไป นำมา นำออก.....๑๗	ปล่อย พัน.....๒๘	

คำแนะนำการใช้

- ฐานกิริยา ในที่นี้หมายถึง ธาตุที่ลงปัจจัยแล้ว (รวมทั้ง *อาคม อุปสัค ...*) กลายเป็น ‘ฐาน’ (base) พร้อมทั้งจะนำไปลงวิภัตติอาขยาด ทำเป็นกิริยาอาขยาดได้โดยสะดวก และฐานกิริยานี้ยังช่วยให้สังเกตและประกอบกิริยาได้ง่ายขึ้นด้วย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-ญา	นา	ปณฺญา <i>(นา>ย)</i>	รู้, ปราบกฎ [วัต. ปณฺญาติ ปณฺญาติ อช. ปณฺญาติ ต. ปณฺญาโต] อ ปณฺญา ยุ ปชานนํ

จากตารางด้านบน **ปณฺญา** เป็น ‘ฐาน’ ลง ติ วิภัตติ เป็นต้น เช่น ปณฺญาติ ปณฺญาณติ ปณฺญาอิ ปณฺญาอิสสติ

- หลังคำแปล ยังได้เพิ่มตัวอย่างกิริยาอาขยาด-กิริยาภิกตฺก ที่มีการแปลงรูปต่างจากฐานปกติ รวมทั้งตัวอย่างศัพท์นามกิตฺกด้วย
- หลังเครื่องหมาย # คือกิริยาที่ใช้ธาตุเดียวกัน แต่เปลี่ยนรูปเล็กน้อย มีความหมายเหมือนๆ กัน หรือใกล้เคียงกันบ้าง
- รูปสำเร็จกิริยาภิกตฺก เป็นได้ ๓ ลิงค์ เช่น ชาโต ชาตา ชาตํ จะแสดงตัวอย่างเฉพาะปุงลิงค์ คือ ชาโต
- ฐานกิริยาที่ลงท้ายด้วย อา เมื่อลงวิภัตติอาขยาด หรือปัจจัยภิกตฺก ที่ขึ้นต้นด้วยสระ ให้ลบ อา ด้วย
- อักษรย่อ:

ธาตุ: *อกมฺม.* = อกัมมธาตุ, *สกมฺม.* = สกัมมธาตุ

วาจก: *กัต.* = กัตตุวาจก, *กัม.* = กัมมวาจก; *เหตุ. เหตุกัต.* = เหตุกัตตุวาจก; *เหตุกัม.* = เหตุกัมมวาจก

วิภัตติอาขยาด: *วัต.* = วัตตมานา, *ปญ.* = ปญฺจมี, *สัต.* = สัตตมี, *ปโรก.* = ปโรกขา, *หิย.* = หิยัตตนี, *อช.* = อชชัตตนี,

ภวิส. = ภวิสสันติ, *กาล.* = กาลาติปัตติ.

ปัจจัยกิริยาภิกตฺก: *อนีย.* *อนต.* *อนีย.* *ตพ.* (ตพพ ปัจจัย) *มาน.* *อาน.* *ต.* (ต ปัจจัย) *ตุ.* (ตฺนาทิปัจจัย) (ตเว. ตฺ).

ปัจจัยนามกิตฺก: *กฺวิ* *ณิ* *ณฺตุ* *รุ* *ช* *ณฺย* *อ* *อิ* *ณ* *ติ* *ยุ*

ตฺท. = ปัจจัยตฺทิต

สร้างด้วยโปรแกรม [Libreoffice \(ลิเบอ์ออฟฟิซ\)](http://Libreoffice.org) ดาวน์โหลดได้ฟรีที่เว็บ Libreoffice.org

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
------	--------	-----	----------------------------

ยืน ตั้ง

ฐา	อ	ฐา ติฐฐ (เทวภาวะ)	ตั้ง(อยู่), ยืน, หยุด, ดำรง [วัต. ฐาติ ติฐฐติ อัช. อฐฐาสี อฐฐัส (อ-) ภาวิส. ฐสสติ ต. ฐิโต #อฐฐิโต (น-) ต. ฐฐวา ต. ฐฐาติ] อภมม. ธิ กปปฐฐายี ญฐ ฐมมฐฐโก อ มคคผลฐฐฐ ฐมมฐฐฐ ฐมมฐฐฐ ปพพตฐฐฐ กปปฐฐฐ ติ ฐิติ ญ ฐฐาน
อุ-ฐา-ห	อ	อุฐฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น. ฐา ธาตุ ลง ห อาคมได้เมื่อมีอุปสรรคอยู่หน้าเท่านั้น [ปัญ. อุฐฐหิ ต. อุฐฐิโต ต. อุฐฐาย #ต. ปฐฐาย ใช้เป็นกริยาวิเศษณะ แปลว่า ตั้งก่อน, จำเดิม] ธิ อุฐฐายี ต อุฐฐาตา ญ อุฐฐาน
อุ-ว-ฐา-ห	อ	วฐฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น, ออก [ต. วฐฐาย] ญ วฐฐาน
ส-อุ-ฐา-ห	อ	สมฐฐา-ฐห	ลุกขึ้นพร้อม, ตั้งขึ้นพร้อม [ต. สมฐฐิโต ต. สมฐฐาย]
ปฐิ-อุ-ฐา-ห	อ	ปจจฐฐา-ฐห	ลุกขึ้นเฉพาะ, ต้อนรับ [ต. ปจจฐฐาย]
อุ-ป-ฐา-ห	อ	อุปฐฐา-ฐห	ตั้งขึ้น, ปราบ, ยืนใกล้, บำรุง, อุปฐฐาก [วัต. อุปฐฐาเปติ เทต. ต. อุปฐฐิโต ต. อุปฐฐิตฐฐา] ญฐ อุปฐฐาโก คิลานุปฐฐาโก สงฆุปฐฐาโก ญ อุปฐฐาน
ปติ-ฐา-ห	อ	ปติฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น [ต. ปติฐฐาย] ญฐ ปติฐฐาโก อ ปติฐฐา
อธิ-ฐา-ห	อ	อธิฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น, อธิฐฐาน [วัต. อธิฐฐาติ อธิฐฐิติ (แปลง อ เป็น เอ) ต. อธิฐฐาย] ญ อุธิฐฐาน
ส-ฐา-ห	อ	สณฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งด้วยดี, ยืนดี (ไม่ล้ม)
ฐูป ฐป	ณ ฌย	ฐูป ฐเป	ตั้ง(ไว้), วาง, เก็บ สกมม. [วัต. ฐูปาเปติ เทต. (ไม่วุทธิ)]
อุ-ป-ฐูป	ณ ฌย	อุปฐฐูป	เข้าไปตั้ง, บำรุง, อุปฐฐาก สกมม. [วัต. อุปฐฐูปติ ต. อุปฐฐูปตฐฐา]
ป-ฐูป	ณ ฌย	ปฐฐูป	เริ่มตั้ง, ตั้งก่อน
อา-ธา	อ เอ	อาเท อาทห	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น [ต. อาหิโต]
ส-อา-ธา	อ เอ	สมาเท สมาทห	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น, ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. สมาหิโต #สฐฐสมาหิโต] อิ สมาธิ
ป-นิ-ธา	อ	ปณิทห	ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. ปณิหิโต ต. ปณิธาย #อุปนิธาย]
นิ-ธา	อ เอ	นิธ นิทห	มอบให้, ฝากไว้, ฝัง, ตั้ง [ต. นิหิโต] อิ นิธิ #สนุนิธิ ญ ธาตุนิธาน

เดิน ไป/มา ถึง

กม	อ	กม	ก้าวไป, เดินไป [วัต. #อภิกกมติ]
กม	อ	จกม (เทวภาวะ)	จกกรม, ก้าวไป, เดินไป ญ จกมณ
อุ-ป-ส-กม	อ	อุปส-กม อุปสงกม	เข้าไปหา-พบ-ใกล้
ปฐิ-กม	อ	ปฐิกกม	ก้าวกลับ, กลับ [ต. ปฐิกกนโต]
นิ-วตต	อ	นิวตต	กลับ [ต. นิวตโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อิ	อ	เอ	ไป, ถึง, เป็นไป, บรรลุ, รู้ [ต. อิโต] ณฺว สหายโก (สห-อิ-) อ สมปราโย (สฺ-ปรฺ-)
อา-อิ	อ	เอ	มา [ปัญ. เอหิ เอถ] ติ อิติ
ป-อิ	อ		ละไป, ตาย [ตฺ. เปจจ]
วิ-อิ	อ		ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิโต วิโต]
อติ-อิ	อ	อจเจ-จย	เป็นไปล่วง, ล่วงไป, ก้าวล่วง [ต. อติโต ตฺ. อติจจ] อ อจจโย
อป-อิ	อ	อเป	หลีกเลี่ยง, พ้นไป, ไปปราศ [ปัญ. อเปหิ ต. อเปโต]
อุ-อิ	อ	อุเป	เข้าถึง [ต. อุเปโต]
อภิ-สฺ-อิ	อ	อภิสม	ถึงพร้อมยิ่ง, บรรลุ, ได้รับ [ตฺ. อภิสมจจ] อ อภิสมโย
สฺ-อิ	อ	สม	ถึงพร้อม, พิจารณา; สม, เข้ากัน [ตฺ. สมจจ]
ปร-อิ	อ	ปร	ไปในเบื้องหน้า, ไปข้างหน้า [ต. ปรโต] ยุ ปรายโน
ปฏฺ-อิ	อ		อาศัย [ตฺ. ปฏฺจจ]
อว-อิ	อ		ลงไป, หยั่งลง [ตฺ. อเวจจ]
อนฺ-อิ	อ	อเนว	อาศัย, เป็นไปตาม [ตฺ. อนวาย]
อนฺ-พณฺ	อ	อนฺพณฺ	ตาม, ติดตาม
ยา	อ ย	ยา ยาย	ไป, เป็นไป; ถึง, บรรลุ อ วโย ยุ ยานํ
วย	อ	วย	ไป, ถึง, บรรลุ
เอธ	อ	เอธ	หยั่งลง, ถึง, เจริญ, ได้, ประสบ
คม	อ	คม คจณ	ไป (สฺ) <i>อกมม.</i> , ถึง (ซึ่ง) <i>สกมม.</i> [วัต. คมติ คเมติ คจณเร; คมียติ คมียติ คมียยติ คมมติ คมมเต คจณียติ คจณียเต <i>กัม.</i> หิย. คม อคา คมา อคมา อคจณา อัช. อคณฉิ อคมาสิ อคมฺสํ อคมาสฺ อคมฺหา อคมฺหา คมิมฺห คมิมฺหา กาล. คจณิสฺส อคจณิสฺสา; อันต. คจณํ ตฺฟ. คนตพโพ ต. คโต ตฺ. คนตวา ตเว. คนตเว ตฺ. คนตฺ) กวิ อฺวโร โข อฺวโร โข วิหโร โข นโ ณิ ปารคามิ ทุกฺขนิโรธคามินี ตฺ คมิตา คนตา รู ปารคฺ อฺนตคฺ อฺทคฺ ณย คมโม อ สงฺคโม ณ คามิ มาตฺคฺคามิ ติ คติ ทุกฺคติ สฺคติ ยุ คมนํ อฺคคมนํ ปจฺจคคมนํ สฺริยตฺถจคคมนํ สฺริยคคมนํ อฺรณฺคคมนํ อิก คมิโก
อา-คม	อ	อาคจณ	มา, กลับมา [วัต. อาคเมหิ <i>เทตฺ. (ไม่วุทธิ)</i> หิย. อจจคมา อ-อา-คม (<i>อา>อ>ย>ช>จ</i> <i>ซ้อน จ</i>) ตฺ. อาคมฺ <i>และ</i> เป็นกิริยาวิเสสนะ <i>แปลว่า เพราะอาศัย</i>) ยุ อาคมนํ
อติ-คม	อ		(เป็น)ไปล่วง [หิย. อจจคมา <i>ติ>ตย>จจ</i> #อฺจจคมา]
อธิ-คม	อ	อธิคจณ	บรรลุ, ตรัสรู้, ถึงทัพบ, ได้, ประสบ, เรียบ [วัต. อธิคเต (<i>ลป ม</i>) หิย. อชฺฌคมา (<i>ลป ม</i>)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
			อັช. อชฺฌคา (อฺ ลบ ม) ต. อธิคโต]
วิ-คม	อ	วิคจจ	ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิคโต]
ปฏิ-อา-คม	อ	ปจจาจจ	กลับมา [อັช. ปจจาจมิ]
อป-คม	อ	อปคจจ	หลีกเลี่ยง [อັช. อปคณฉิ]
อุ-คม	อ	อุปคจจ	เข้าไปใกล้, เข้าถึง [ต. อุปคมม]
สํ-อา-คม	อ	สมาคจจ	มาพร้อมกัน, มารวมกัน, ประชุม [ต. สมากนตวา] อ สมากโม
สํ-นิ-ปต	อ	สนฺนิปต	ประชุม
สํ-นิ-สท	อ	สนฺนิสฺท	ประชุม [ต. สนฺนิสินโน]
อุ-นิ-สท	อ	อุปฺนิสฺท	นั่งใกล้
ชฎ	อ	ชฎ	รวม, ประชุม
ปท	ย	ปชช	ไป, ถึง, บรรลุ, ต้อง [ต. ปตโต ตู. ปตวา ตํ. ปตตุ] ณ ปาโท
ปฏิ-ปท	ย	ปฏิปชช	ไป, เดินไป, ดำเนินไป, ปฏิบัติ, ประณิบัติ [ต. ปฏิปนโน] อ ปฏิปทา
อา-ปท	ย	อาปชช	ถึง, ต้อง (อาบัติ, โทษ) [ต. อาปนโน] ติ อาปตติ #สมาปตติ
ป-อป	อุณา	ปาปุณา	ถึง, บรรลุ, ได้รับ [วต. ปาเปติ เหตุ. อັช. ปาปุณิ #สมปาปุณิ ภวิ. ปาเปสฺสติ เหตุ. ต.ปตโต; ปาปิโต เหตุกัม. ตู. ปตวา ตํ. ปตตุ]
จร	อ	จร	เที่ยวไป [อັช. อจริ อจาริ] ณ วุ วนจรโก วเนจรโก ปริจารโก-ริกา อ โคจโร เอกจโร อนตลิกขจโร ณ ภิกขาจโร ยุ จรณํ
ธาว	อ	ธาว	วิ่ง
ชุ	อ	ชว	ไปเร็ว ณ สิมชโว
ป-ชท	อ	ปกฺชนท	วิ่งไป, เล่นไป, ไหลไป [ต. ปกฺชนโต]
สร	อ	สร	เล่นไป [วต. #สฺสรติ] ณ #สฺสโร
อว-สร	อ	อวสร	เที่ยวไป; มาถึง; พัก, อาศัย; ประชุมลง, รวมลง [อັช. อวสริ สนธิกัป ตํ เป็น ตทวสริ/ตทวสริสุ เสมอ]
ปลาย	อ	ปลาย	หนีไป [ต. ปลาโต; ปลาปิโต เหตุกัม. ตู. ปลาเปตวา เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
ป-อิ	อ	ปาย	หนีไป, หลีกไป [อັช. ปายิ ปายาสิ]
เข้า ออก			
ป-วิส	อ	ปวิส	เข้าไป [วต. ปเวเสติ เหตุ. อັช. ปาวิลิ ป-อา-อ-วิส] ได้เข้าไปแล้ว ต. ปวิญฺฐู ตู. ปวิสส; ปเวเสตวา เหตุ.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
นิ-วิส	อ	นิวิส	ตั้งลง, มุ่งหมาย? [ต. นิวิฏฐ]
นิ-กม	อ	นิกขม	ออกไป [อนต. นิกขมนโต ต. นิกขนโต ตู. นิกขมม] ณ เนกขมม ยุ นิกขมน
ป-กม	อ	ปกกม	หลีกเลี่ยง; ก้าวไปข้างหน้า, ตะเกียกตะกาย [อช. ปกกมิ ปกกามี อนต. ปกกมนโต ต. ปกกนโต] ยุ ปกกมน
นั่ง นอน			
นิ-สท	อ	นิสทิ	นั่ง [ต. นิสินโน ตู. นิสชช] ณฺ นิสทิโก ณฺย นิสชชา ยุ นิสทิน
ส-นิ-สท	อ	สนนีสทิ	นั่งสงบ ไม่คึกคะนอง [ต. สนนินโน]
อุ-นิ-สท	อ	อุปนีสทิ	นั่งใกล้ [ต. อุปนินโน]
อาส	อ	อาส อจณ	นั่ง, พัก, อยู่; เข้าไป; หวัง [วัต. อจณาเปติ อจณาปยติ เหตุ. อาณ. อาสินโน] ยุ อาสน
อุ-ป-อาส	อ	อุปาส	นั่งใกล้ ณฺ อุปาสโก
ปริ-ย-อุ-ป-อาส	อ	ปริยูปาส	นั่งใกล้
สี	อ	เส สย	นอน [ต. สยิตวา อาณ. สยาโน] ณิ มณฺจสายี สมฺปริวตตสายี อ อนุสโย ยุ สยนิ เสน
นิ-สี	อ		อาศัย [ต. นิสสิโต อาศัยแล้ว (ซึ่ง) ตู. นิสสาย] อ นิสสโย #อาสโย
อว-สี	อ	อวสสย	อาศัย, เนื่องจากอยู่ อ อวสสโย
นิ-ปท	ย	นิปชช	นอน, หมอบ [ต. นิปนโน] ณฺย นิปชชา
หลับ ตื่น			
สุ-ป	อ	สุ-ป	หลับ [ต. สุตโต] ยุ สุ-ปินํ สุ-ปนํ
นิ-ทา	ย	นิททาย	หลับ ตุ นิททายิตา ยุ นิททายนิ อ นิททา
นิททา ศัพท์	อายุ	นิททาย	หลับ, ประพฤติหลับ (<i>บาลีไวยากรณ์</i>)
ป-พฺธ	ย	ปพฺชณ	ตื่น, รู้ [ต. ปพฺทโร] ตุ ปโพเธตา เหตุ.
ชาคร	โอ	ชาโคร	ตื่น อ ชาโคร
ชคค	อ	ชคค	ตื่น
วิชิ	อ ย	วิช เวช วิชช	สลัด, สั่งเวช; กลัว; ห้วนไหว ณ #สเวโค ฌมฺสเวโค
ดื่ม กิน			
ปา	อ	ปา ปิว	ดื่ม; รักษา; บริโภค; ให้เต็ม; ถึง [วัต. ปาเยติ เหตุ. ต. ปีโต ตู. ปีตวา; ปาเยตวา เหตุ. ตู. ปาตุํ ปิวิตุํ] ณิ มชฺชปายี ฌนปายี ณฺ ปายโก ชีรปโก อ ปาทโป กจฺณโป ณ โคโป ติ ปีติ ปติ ยุ ปาน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปา	ส	ปิवास	ปรารถนาจะดื่ม, อยากดื่ม, กระจายน้ำ [ต. ปิปาสีโต] อ ปิปาสา
ภุช	อ	ภุช	กิน, บริโภค [ภวิส. โภกฺชติ อนิย. โภชนิโย ต. ภุคฺโต ต. ภุคฺวา] ณิ โภคี กามภอคี ณฺว คามภอกโก ณฺย โภคโค ณ โภโค ปาฐิภอกโค ติ ภุคฺติ ยุ โภชนํ ภุชชนํ
ภุช	ช	พุกฺภุช (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะกิน, อยากกิน, หิว
ขส	ฉ	ชิขจฺฉ (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะกิน, อยากกิน, หิว อ ชิขจฺฉา
ขส	อ	ขส	กิน, บริโภค ณ ขาสํ
ภกฺช	เอ	ภกฺเช	กิน อ ภกฺชา
อส	อ	อส	กิน ณ อาโส ปาตราโส สายมาโส
อท	อ	อท	กิน; รักษา [ต. อนนํ - ของกิน ข้าว ฯลฯ] ณ วิฆาสาโท (วิฆาส-)
ปริ-ภุช	อ	ปริภุช	บริโภค; กิน, ใช้สอย [ต. ปริภุคฺโต]
ปริ-หฺร	อ	ปริหฺร	บริโภค-ใช้สอย เป็นประจำ, บริหาร, รักษา, หลีกเลี้ยง ณ ปริหาโร
ทํส ทํส	อ	ทํส ทํส	กัด [ต. ทญฺฺฐุ ทญฺฺฐุ]
ขาท	อ	ขาท	กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน [อนิย. ขาทนฺนิโย] ณฺย ขชฺชํ
เข	อ	ขาย	กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน; เป็นอยู่, ปราบกฏ
อธิ-โอ-หฺร	อ	อชฺโณหฺร	กลืน
คฺล	อ	คฺล	กิน, กลืนกิน; หล่น; เคลื่อน
คฺล	อ	คฺล	กิน, กลืนกิน
ลพ	อ	ลพ	แลบลิ้น, เลีย
นิ-ลพ	ณ?	นิลลาพ	เลีย, แลบลิ้น (ชีวหํ นิลลาพฺเตวา)
หิว อิม			
ฉา	อ	ฉา ฉ	หิว, หิวข้าว, หิวน้ำ [ต. ฉาโต]
ติส	อ	ติส	อิม, เอิบอิม, ยินดี [ต. ติตฺโต]
ติป	ย	ติปฺป	อิม, เอิบอิม [ต. ติตฺโต] ติ ติตฺติ
ตปฺป	อ ณ ณฺย	ตปฺป ตปฺเป-ปย	อิม, เอิบอิม, พอใจ; แสดง
ตป	อ ย ณ ณฺย	ตป ตปฺป ตปฺเป-ปย	อิม, เอิบอิม; ร้อน, เร่าร้อน, เเผา [วต. #สนฺตปฺปติ ต. ตตฺโต] ณิ อาตاپิ อ อาตโป ณ อาตาโป อาตโป
ทำ สร้าง			

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
กร	โอ	โกร	ทำ [วัต. กุพฺพติ กุรุติ กุรุเต; กรียติ กรียติ กรียเต กรียเต กรียติ กรียติ กรียติ กรียเต กรียติ เต <i>กัม</i> . ปัญ . กรสุสุ สัต . กเร กรเถ การเย กุพฺพเถ กุรุพฺพเถ ทีย . อกา ออกมฺห, อช . กริ อกริ ออกาสี อกัสุ ออกตล ออกาสี ภวิส . กาหติ กาหิติ กาหามิ, กาล . อกริสสุ อนีย . กรณีย ตัพ . กา-กตตพฺโพ อันต . โกรโนโต กริ มาน . กุรุมาโน อาน . กราโน ต. กโต #อกโต (น-กร); การิโต <i>เหตุกัม</i> . ตุ . กตฺวา ตเว . กาทเว ตุ . กาทุ กตตุ กวิ อนุตโก ภาติโก ณิ พรหมจารี ปุณฺณการี ปมตฺตจารี มาลาการี สาทจฺจการี ณฺว การโก การิกา อนตฺถการโก ซาลการิกา วตฺตปปฏิวตฺตการโก การาปโก ตุ กตฺตา ช ทุกฺกโร อีสกฺกโร ณฺย การิโย อ หิตกฺกโร เวยยาวจฺจกโร ทีปงฺกโร ณ กาโร กมฺมกาโร กุมภกาโร มาลาการโร มณิการโร สุวณฺณการโร อูสุการโร อุกาโร สงฺขารโร อภิสงฺขารโร ปริกฺขารโร ปุเรกฺขารโร ติ วิกติ ยุ กรณิ การณิ การาปนํ กรณิ
กร	ยิร	กยิร	ทำ [วัต. กยิรติ สัต . กยิรา <i>เอยฺย>อา</i> กยิราถ <i>เอถ>อาถ</i>]
วิ-อา-กร	โอ	พฺยาคโร	ทำให้แจ้ง, พยากรณ์ [ต. พฺยาคโต] ยุ วฺยากรณิ
อาวิ-กร	โอ	อาวิกโร	ทำให้แจ้ง [ต. อาวิกตฺวา #สจฺฉิกตฺวา]
มาป	ณณ ฌย	มาเป-ปย	สร้าง, ก่อสร้าง, เนรมิต [#วัต. อติมาเปติ] (<i>เป็น เหตุ.ข้าง</i>)
ประพฤติ			
จร	อ	จร	ประพฤติ [#วัต. อาจารย์ ต. สุจฺฉินฺโณ อาจฺฉินฺโณ] ณฺย จริยา ฌมฺมจริยา อาจารย์โย
อธิ-อา-จร	อ	อชฺฉาจร	ประพฤติผิด, ล้วงเกิน, ละเมิด
อติ-กม	อ เอ	อติกกม-กเม	ก้าวล่วง, ล้วงละเมิด, ล้วงเกิน, เดินผ่าน [ต. อติกกนฺโต] อ อติกกโม
จิร ศัพท์	อายุ	จิริยา	ประพฤติซ้ำ, ซ้ำซ้ำ
ฐม ศัพท์	อายุ	ฐมฺยา	ประพฤติ(<i>ให้เป็น</i>)เพียงตั้งควัน, ทำตนตั้งควัน
ปพฺพต ศัพท์	อายุ	ปพฺพตฺยา	ประพฤติ(<i>ให้เป็น</i>)เพียงตั้งภูเขา, ทำตนตั้งภูเขา
สมฺมุท ศัพท์	อายุ	สมฺมุทฺยา	ประพฤติ(<i>ให้เป็น</i>)เพียงตั้งสมุทร, ทำตนตั้งทะเล
จิจฺฉิ ศัพท์	อายุ	จิจฺฉิยา	ประพฤติเสียงตั้งจืดๆ
ปุตฺต ศัพท์	อีย	ปุตฺตฺย	ประพฤติ(<i>ให้เป็น</i>)เพียงตั้งบุตร, ทำตัวเหมือนลูก
พูด บอก กล่าว			
อา-จิกฺข	อ	อาจิกฺข	บอก, กล่าว, แสดง
กถ	ณณ ฌย	กเถ-ถย	บอก, กล่าว, แสดง, ชี้แจง, แต่ง [วัต. กถาเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ)</i> อช . กเถสิ กเถสิ กถยิ กถยิสฺสุ] อ กถา อตฺถกถา อฏฺฐกถา ยุ กถนํ
สท-กถ	ณณ ฌย	สากฺจเณ-ฉย	เจรจา กัน, สนทนากัน, สากัจฉา อ สากฺจฉา

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
		(สท>สา; ฌ>จณ)	
อห พฐุ	อ	พฐุ	บอก, กล่าว [ปโร. อาห อาหุ อหุ อหฺ. อาหฺสู]
วจ	อ	วจ	บอก, กล่าว, แสดง [วัต. วุจจติ วุจจเร #ปวุจจเร (=วุจจติ ใช้ในคาถา) กัม. หิย. อวจ อโวจ อวจ อหฺ. อโวจฺ อว-อโวจฺตถ อโวจฺมหา [ภวิส. วกขติ] มาน. วุจจมาโน กัม. ต. วุตโต] ฌิ ผรุสวาจี ฌวุ วาโก ฑุ วตตา ข ทุพฺพโจ สุวโจ ฌย วากยฺ อติวากยฺ วชชํ อ วโจ วจํ วจี วจี- เข้าสมาสแล้ว เอา อ เป็น อี ฌ วาจา ฌ วจนํ
วจ	ฌ ฌย	วาเจ-จย	บอก, กล่าว, แสดง
วท	อ เอ	วท วเท วชช วชเช	บอก, กล่าว, แสดง [ตฺพ. วตตพฺโพ ฑุ. วตฺวา ฑุ. วตฺตุ] ฌิ ฌมฺวาที นิคฺคยฺหฺวาที มุสฺสาวาที ฌ วิวาโท อนฺนุปวาโท
ปฐุ	อ	ปฐุ	บอก, กล่าว, แสดง
ภาส	อ	ภาส	บอก, กล่าว, แสดง [#อหฺ. อชฌภาสี อธิ-อ-ภาส] ฌิ สฺภาสีตภาสี
ภณ	อ	ภณ	บอก, กล่าว, แสดง ฌิ ฌมฺมภาณี ปิยภาณี พหุภาณี
ภสฺส	ฌ ฌย	ภสฺเส-สย	พูดคุย, บ่น, ต่ำ
ชป ชปฺป	อ	ชป ชปฺป	บอก, กล่าว, แสดง, กระซิบ
อา-รฺจ	ฌ ฌย	อาโรเจ-จย	บอก, กล่าว [อหฺ. อาโรเจสี อาโรเจสุํ อาโรจยิ อาโรจยีสฺ]
อติ-อา-วท	อ	อจจาวท	กล่าวล่วงเกิน, พูดล่อลวง, พูดเกี้ยว, พูดยั่วยวน, ร้องเรียก
ทีป	ฌ ฌย	ทีเป-ปย	ประกาศ, แสดง ฌุ ทีปนา ทีปนี การแสดง คำชี้แจง
ชา	ย	ชาย	กล่าว, ประกาศ, แสดง, ชี้แจง ฌุ อพภกฺขานํ
อา-ชา	อ	อกฺชา	กล่าว, บอก, แสดง, ชี้แจง [วัต. อกฺชายติ กัม.] ฑุ อกฺชาตา
ปติ-ชา	อ	ปจฺจกฺชา	บอกคืบ [ฑุ. ปจฺจกฺชาย]
ป-กาสุ	อ เอ	ปกาส ปกาเส	ประกาศ, ปราบกฏ, แจ่มแจ้ง
โอ-วท	อ	โอวท	โอวาท ฌ โอวาโท
สาส	อ	สาส	สอน, อบรม ฌย สีสฺโส ติ อนุสีฏฺฐิ ฌุ สาสนํ
อนฺ-สาส	อ	อนฺสาส	ตามสอน, พร่ำสอน [ต. อนุสีฏฺฐิ] ฌวุ อนุสาสโก ฌุ อนุสาสนํ
วิ-อา-ทร	อ	พฺยาทร	พูด, เล่า
ลป	อ	ลป	พูด ฌ ลาโป
วิ-ลป	อ	วิลป	พูดคร่ำครวญ
อา-ลป	อ	อาลป	ร้องเรียก ฌุ อาลปนํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-ลป	อ	ปลป	พูดเพื่อเจ้า
สั-ลป	อ	สลลป	พูดเจรจาโต้ตอบกัน ณ สลลาโป
อป-ลป	อ	อปลป	พูดผิด
อนุ-ลป	อ	อนุลป	พูดมาก พูดเพื่อเจ้า
อุ-ลป	อ	อุลลป	พูดโอ้อวด
จฺท	ณ ฌย	โจทท-ทย	โจทย์, ทักท้วง, ตักเตือน
มนฺต	ณ ฌย	มนฺเต-ตย	ปรึกษา, พูดอย่างลับๆ [อัช. มนฺเตสิ มนฺเตสุ มนฺตยิ มนฺตยีสฺ]
สั-อุ-อา-ท-จร	อ	สมุทาจร	ประพฤติด้วยดี, กล่าว, ร้องเรียก
สร	อ	สร	ออกเสียง
ขุส	อ ฌ ฌย	ขุส โขส โขเส-สย	ออกเสียง, ป่าวร้อง, สรรเสริญ [#ต. สงฺขุสฺสฺ] ณ โขโส นิคฺโขโส ปติโขโส ยุ โขสนํ โขสนา
นท	อ ฌ ฌย	นท นาเท-ทย	บันลือเสียง
คชช	อ ฌ ฌย	คชช คชเช-ชย	ร้องคำราม, ออกเสียง
เรียก เชิญ นิมนต์			
ป-กฺส	อ	ปกฺโกส	เรียกมา [ว้ต. ปกฺโกสิตฺวา; ปกฺโกสาเปตฺวา <i>เหตุ.</i>]
นิ-มนฺต	ณ ฌย	นิมนฺเต-ตย	เรียกมา, นิมนต์
อา-มนฺต	ณ ฌย	อามนฺเต-ตย	เรียกมา
อธิ-อิส	อ	อชฌเมส	เชื้อเชิญ, อารานา
อา-ราร	อ ย	อาราร อารชฌ	เชื้อเชิญ, อารานา; ยินดี
ลา อำลา			
อา-ปุจจ	อ	อาปุจจ	ถามโดยเอื้อเฟื้อ, ถามหา, อำลา; ขออนุญาต [ต. อาปุจจฺวา] อ อาปุจจฺวา
อป-โลก	ณ ฌย	อปโลก-กย	มองดู; บอกลา, อำลา; ขออนุญาต; ประกาศให้ทราบ [ต. อปโลกิโต]
ชม ต่ำ			
โถม	ณ ฌย	โถเม-มย	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ
ถุ	อ นา	ถว ถุนา	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ อ สนถโว ติ ถุติ
ป-สัส	อ	ปัสส	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ [ต. ปสฺสโต] อ ปัสสา

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
วณณ	ณ ฌย	วณณ-ณย	สรรเสริญ; ขยาย, ขยายความ, พรรณนา; ทำสีขาเป็นต้น; พยายาม; แสดง [#วัต. สัณณติ] อ วณณ อวณณ ยุ สัณณนา
อา-กุส	อ	อกโกส	ดำ [อช. อกโกจฉิ]
ปริ-ภาส	อ	ปริภาส	ดำ
ขุส	ณ ฌย	ขุส-สย	ดำ, ปริภาส
สป	อ ย	สป สปย สปป	ดำ, สบถ, สาบแช่ง ณ ส่าโป
ตชช	อ ฌ ฌย	ตชช ตชเช-ชย	ดำ, ชู, ช่มชู, คุกคาม [#วัต. สนตชชติ]
นิ-คห	อ ฌหา	นิกคห นิคคณหา	ชู, ช่มชู, ลงโทษ [ต. นิคคยห] ยุ นิคคหณ
ครห	อ ฌ ฌย	ครห ครห-หย	ตีเตียน, นินทา, เกลียด, ชัง ณย คารยโท
นिति	อ	นินท	ตีเตียน, นินทา อ นินทา

โกรธ รัก ชอบ เกลียด รังเกียจ อาย

กุธ	ย	กุธณ	โกรธ, เคือง [ต. กุทโธ] ณ โกโธ ยุ โกรโธ อกโกโธ
รุจ	ย ฌ ฌย	รุจจ โรเจ-จย	ชอบ, ยินดี [ต. รุจิจโต] ณิ ฌมมรุจ
ปิย	อ	ปิย	รัก อ ปิโย
กุกกัจจ คัพท์	อาย	กุกกัจจาย	เกลียด, รังเกียจ, ประพฤติรังเกียจ
คูป	ณ	ชิคุจจ (เทวภาวะ)	เกลียด, รังเกียจ
ลชซี	อ	ลชช	อาย, ละอาย อ ลชชา
หเร	อ	หราย (เอ>อาย)	อาย, ละอาย [มาน. หรายมาโน]

ร้อง ร้องไห้ หัวเราะ ร่าเริง ยินดี

รุ	อ	รว โร	ร้อง [#วัต. วิรวติ] ณ โรโว
รุท	อ	รุท โรท	ร้องไห้, หลั่งน้ำตา [ต. รุณโน; รุณณ การ~ #อช. ปโรท]
เทว	อ	เทว	ร้องไห้, คร่ำครวญ; เล่น [#วัต. ปรีเทวติ]
กท กนท	อ ฌ ฌย	กนท กนท-ทย	ร้องไห้, คร่ำครวญ; ร้องเรียก; วุ่นวาย [#วัต. ปกนทติ]
เค	อ	คาย	ออกเสียง, ชักล่อม, ร้องเพลง [ต. คีโต]
ส-เค	อ	สงคาย	ชำระ, สะสาง; รวบรวม, จัดสรร, ร้อยกรอง; ชักซ้อม; สวดพร้อมกัน [วัต. สงคายติ ต. สงคีโต] ติ สงคีติ ส-คิ-ยุ สงคายนา เอ>อาย)
หส	อ	หส	หัวเราะ, ร่าเริง [ต. หฏโฐ #ปหฏโฐ] ณวุ สมบหัสโก ณ หาโส ปรีหาโส

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ชคฆ	อ	ชคฆ	หัวเราะ, ร่าเริง
รม	อ	รม	ยินดี [อนีย. รมณีย. ต. รโต #ต. อภิรมม] กวิ กุณชโร (กุณช-) อ มโนรม ฌ อาราโม ติ รติ ยุ อารมมณั
มฺท	อ	โมท	ยินดี [#วัต. ปโมทติ]
นนท	อ	นนท	ยินดี, อิ่มใจ [#วัต. อภินนทติ] อ อานนโท อิ นนทิ ยุ นนทณั
ตฺส	ย	ตฺส	ยินดี, เอิบอิ่ม [ต. ตฺสฺฐ] ฌ สนโตโส ติ สนตฺฐุ
สาท	อ	สาท	ยินดี, สบายใจ, เฟลใจ [#วัต. อสสาทติ] ฌ สาโท, อสสาทิ ญฺ สาทุ ทวาน อรอยไพเราะ

ปรารธนา, อยาก, ต้องการ เปื่อหน่าย

ฉนท	เณ ฌย	ฉนท-ทย*	ปรารธนา, อยาก, ต้องการ, พอใจ
กมุ	อ เณ ฌย	กาม กาม-มย	ปรารธนา, อยาก, ต้องการ ฌ ฌมกาม ฑิตกาม ติ นิกนติ
ปตฺถ	เณ ฌย	ปตฺถ-ถย	ปรารธนา, อยาก, ต้องการ, ขอ, มุ่งหวัง [มาน. ปตฺถยาโน อาน. ปตฺถยาโน] ยฺ ปตฺถนา
อิสฺ อิจฺฉ	อ	อิจฺฉ	ปรารธนา, อยาก, ต้องการ [ปัญ. #อติฉฉ ปรารธนาสง, โปรด(สัตว์)ข้างหน้า ต. อิกฺฐ] ฌ อิจฺฉา อ อปฺปิฉ
อาสาส	อ	อาสาส อาสิส อาสิส	หวัง, ปรารธนา
อาสิสิ	อ	อาสิส	หวัง, ปรารธนา
ปฏฺิ-อาสิสิ	อ	ปจฺจาสิส	หวังเฉพาะ, ปรารธนาเฉพาะ
กชฺิ กงฺข	อ	กงฺข	หวัง, ปรารธนา, อยาก; สงสัย ... ฌย ปาฏิกงฺโข
ป-วร	เณ ฌย	ปวาเร-รย	ปรารธนา, อยากได้; ปวารณา กต. เหตุ.
ปีห	เณ ฌย	ปีเท-หย	ปรารธนา; กระหิ้ม? (ครึ้มใจ, ภูมิจ, อิ่มใจ)
ลฺุภ	ย	ลฺุภ	โลภ, ละเมบ, มักมาก, อยาก [#วัต. โอลฺุภติ] ฌ โลโภ
รณฺช รณฺช	อ ย	รณฺช รณฺช รณฺช	กำหนด, ย่อม [ต. รตฺโต #วิรตฺโต เปื่อหน่าย คลายกำหนด] ฌ ราโค รงฺโค #วิราโค
สํ-อา-รณฺช	ย	สารณฺช	กำหนดนัก, ย่อม [ต. สารตฺโต]
นิ-วิท	อ	นิพฺพิท	เปื่อหน่าย [ต. นิพฺพิทโน นิพฺพิทโน]

คิด รู้ ระลึก นึก จำ พิจารณา สงสัย

จินต	เณ ฌย	จินเต-ตย	คิด, รู้, นึก [อช. จินเตสิ จินเตสุ จินตยิ จินตยิสฺ] ยฺ จินตณั
ตกฺก	เณ ฌย	ตกฺก-กย	ตรึก ฌ ฌมตกฺโก
สร	อ	สร	ระลึก, นึก; แล่นไป [อนีย. สรณฺโย ต. สโต] ตฺ สริตา; สาเรตา เหตุ. ฌ วิปฺปฏิสาโร

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
			ติ สติ ยุ สรรณ
ธา ธร	อ ฌ ฌย	ธธาเร-รย ทธา (เทวภาวะ)	ทรงไว้, ทรงจำ; รองรับ ติ ธาตุ ธาตา ฌย #มารเธยย์ อ วิชชาธโร วินยธโร ฌมมธโร กาสาธโร ติปิฏกธโร ชุตินธโร ปัสกุกธโร อิทธิมยปตตจีวรธโร อุดตมรูปธธา (อิตถิ) อิ อุทธิ (อุทก-) ยุ สโมธาน (ส-โอ-) ธรณ
ฌ	อ	ฌ ฌาย (เอ>อาย)	เพ่ง, เพ่งด้วยใจ, พิจารณา, คืด; เผา, ไหม้ เร่าร้อน, สว่าง อ อภิขฌา ยุ ฌาน
อุ-ฌ	อ	อุชฌาย (เอ>อาย)	เพ่งโทษ, ยกโทษ(ของผู้อื่น)ขึ้นพูด, ติเตียน, โพนทนา
วิ-ฌ	อ	วิชฌาย (เอ>อาย)	(ไฟ) ดับ
ญา	นา	ชานา	รู้ [สั. ชณญา ภาวิส. ชานิสสติ ญสสติ อันต. ชานัน ติพ. ญาตพโพ ชานิตพโพ ต. ญาโต ตุ. ญตวา ชานิตวา ชานีย ชายิตวา (นา>ย) ตเว. ญาตเว ตุ. ญาตุ ชานิตุ] ฌนุ ชานนโก #เภสชชชานนโก ตุ ญาตา ฐ ฌมมณญ มตตณญ สพพณญ วรณญ วทณญ กตณญ รตตณญ ฌย ฌเยโย ยุ ฌณณ #ทุชชานัน ตยย ญาตยย์
วิ-ญา	นา	วิชานา	รู้แจ้ง, รู้พิเศษ [ตุ. วิชานิตวา] ฐ วิณญ ฌย วิณญเยโย #สุวิณญเยโย ติ วิณญตติ ยุ วิณญณณ วิณญาปน วิชานน
สั-ญา	นา	สณชานา	รู้พร้อม, รู้จัก, จำได้ [ตุ. สณชานิตวา] อ สณญา ยุ สณญณณ สณชานน
ป-ญา	นา	ปณญาย (นา>ย)	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณญยติ ปณญายติ อช. ปณญายิ ต. ปณญาโต] อ ปณญา ยุ ปชานน
อนุ-ญา	นา	อนุชานา	อนุญาต [ต. อนุณญาโต]
อา-ญา	อ	อลญา	รู้, รู้ทั่วถึง, บรรลุ, ตรัสรู้ [วัต. อาณาเปติ เทต. 'ให้รู้ทั่ว' สั้ง, บังคับ อช. อลญาสิ ต. อาณตโต ตู. อลญาย] ตุ ญาตา อลญาตา อ อลญ
มน	ย	มณญ	รู้, เข้าใจ, สำคัญ, คืด
อติ-มน	ย	อติมณญ	ดูถูก, ดูหมิ่น
มน	โอ	มโน	รู้, รู้จัก, บรรลุ, ตรัสรู้ ติ มติ สारมติ
สั-มน	โอ	สมมโน?	รู้พร้อม ... [ต. สมมโต] ติ สมมติ
วิท	อ	วิท	รู้, รู้แจ้ง [ติพ. เวทิตพโพ #วัต. ปฐินิเวเทติ เทต.] ฌ กตเวที ฐ โลกวิฑู สพพวิฑู ฌย วิชชา ยุ เวทนา
พุธ	ย	พุชฌม	รู้, ตรัสรู้, ตื่น [ต. พุทโธ อาน. #อภิสมพุธาโน] ตุ พุชฌิตา ข ทุรณุโพโส อิ โพธิ ติ พุทธิ ยุ พุชฌน
มุณ	นา	มุณา	รู้, ตรัสรู้; นิ่งอยู่ อ โมนิ อิ มุณี
อุป-ธธ	ฌ ฌย	อุปธาเร-รย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
อา-วช	อ ฌ ฌย	อาวชช อาวชเช-ชย	ใคร่ครวญ, พิจารณา

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
นิ-สม	ณ ฌย	นิสาเม-มย	ใคร่ครวญ, พิจารณา, แลดู, ฟัง [ดู. นิสมม]
สั-อส	อ	สมมส (สั>สมมา>สมม)	พิจารณาด้วยดี, พิจารณาโดยชอบ
ปฏฺิ-สั-ขา	ย		พิจารณา [ดู. ปฏฺิสัขา ปฏฺิสงขา ปฏฺิสงขาย]
อนฺุ-วิท	อ		พิจารณา [ดู. อนฺุวิจ]
กขิ กงข	อ	กงข	สงสัย; หวัง, ปรารถนา ... [ณฺย. ปาฏิกงโข]
สกี	อ	สกก	สงสัย; กลัว, สะดุ้ง; ไป, ถึง, บรรลุ
สั-สึ	อ	สัสย	สงสัย
หลง ลิม			
มุห	ย	มุยห	หลง [ดู. มุหฺโท มุหฺโท] ณ โมโท
มุส	ย	มุสส	ลิม [ดู. มุสฺฐุ #วัต. ปมุสสติ ดู. ปมุสฺฐุ]
มท	ย	มชช	เมา, ประมาท, เลินเล่อ [#ดู. ปมตโต ดู. ปมชช] ณฺย มชฺช ณ ปมาโท
มุจฉ	อ	มุจฉ	หลง, เป็นลม, สลอบ, แน่หนึ่ง
ลุก	อ	ลุก โลก	หลง [#วัต. ปโลเกติ เหตุ. 'ให้หลง' แปลเป็น กัดดู. ว่าหลอกล่อ]
ถาม ฟัง ได้ยิน เขียน			
ปุจฉ	อ	ปุจฉ	ถาม [ดู. ปุจฺฐุ] อ ปุจฉา ยฺ ปุจฉนั
ปฬห	อ	ปฬห	ถาม [#วัต. ปริปฬหติ]
สุ	ณฺ ณา	สุโณ สุณา	ฟัง, ได้ยิน [วัต. สุณาติ สุโณม; สฺยติ สฺยติ <i>กัม</i> . อฺช . อสฺโสสิ อสฺโสสุ; อสฺโสสิตถ; อสฺโสสิ อสฺโสสิมหา ตวนฺตุ . สฺตวา ต . สฺโต; สาวิตฺ สาวาปีโต <i>เหตุกัม</i> . ดู . สฺตวา ตุ . โสตุ] ณิ รมมสสาวี ณฺ สาวโก สาวิกา ตุ โสตา ติ สฺติ ยฺ สวานํ รมมสสวานํ
ปฏฺิ-สุ	ณา	ปฏฺิสุณา	ฟังตอบ, ตอบรับ, รับฟัง, รับคำ, รับรอง [วัต. ปจจสสุณาติ อฺช . ปจจสฺโสสิ ดู . ปฏฺิสุณิตฺวา]
สุ	ส	สุสสุส	ปรารถนาจะฟัง, อยากฟัง
อว-ธา	อ	โอทท	ฟัง [วัต. (โสต) โอททติ ต . โอทิต]
วิ-สท	อ	วิสท	รับคำ
ลิข	อ	ลิข	เขียน; ทำให้บาง (กลิ้ง, ขัด, ขูด)
คนถ	ณ ฌย	คนถ-ถย	แต่ง, เรียบเรียง, ร้อยกรอง
รจ	ณ ฌย	รเจ-จย	ทำ, จัดแจง, แต่ง, เรียบเรียง, รचना

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
คน	ณ ฌย	คนณ-ณย	นับ, คำนวณ
มา	อ ย นา โอ	มา มาย มินา มิโน	รัก, ทะนุถนอม; นับ, ชั่ง, เปรียบเทียบ [ต. นิमितติ] ตุ มาตา อ ปฏิมมา ปติมา ณ มตตา ธณญมาโย ยุ มานํ ปมาณํ ปริมาณํ อูปมาณํ
รูป	ย	รูปป	ลบ, ลบออก, ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ [ต. ลุตโต]
ดู เห็น			
โอ-โลก	ณ ฌย	โอโลก-กย	มองดู, เห็น
ทิส	อ	ปสส	เห็น [วัต. ทิสสติ <i>กัม. สัต.</i> ทกเขมุ <i>เอชยาม>เอมุ</i> หิย. อททส อททสํ อช. อททสสุ อททสาม (อททสิมหา) ภวิส. ทกขติ; อนิย. ทสสนิโย ตัพ. ทฏฐโป ต. ทิฏฐุ; ตุ. ทิสวา ทิสวาน ตุ. ทฏฐิ ณิ ภยทสสิ พรวชานูปสสิ ข ทททโส สุตททโส สุตสโส ติ ทิฏฐิ ยุ ทสสนํ อาวี ภยทสสาวี สพททสสาวี
ทิส	อ	ทิสส	เห็น, ปรากฏ
อิกข	อ	อิกข	เห็น อ #อูปกขา
ปฏิ-ส-จ-อิกข	อ	ปฏิสณจิกข	เห็นพร้อมเฉพาะ, พิจารณาเห็น
อนตร-ธา	อ ย	อนตรธาย	ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ, อันตรธานไป [ต. อนตรหิโต]
ส-อว-อิกข	อ	สมเวกข	พิจารณา [ต. สมเวกขียน #วัต. ปจจเวกขติ (ปติ-วิ-อิกข) ตุ. ปจจเวกขิย]
มีล	อ ณ ฌย	มีล มีเล-ลย	หลับตา [#วัต. นิมิลติ]
อุ-มีล	อ	อุมีล	เปิดตา, ลืมตา
มิส	อ	มิส	หลับตา [#วัต. นิเมสติ นิมมสติ]
อุ-มิส	อ	อุมมิส	เปิดตา, ลืมตา
ป-สุ	อ	ปสว	ประสบ, พบ, เห็น
แสดง			
ทิส	ณ ฌย	เทเส-สย	แสดง (<i>นามธรรม</i>), กล่าว, สวด [ภวิส. เทเสสสติ] ณวุ เทสโก ฌมมเทสโก ภตตุเทสโก มคคฺทเทสโก ยุ เทสณา ฌมมเทสณา
ทิส	ณ ฌย	ทสเส-สย	แสดง (<i>รูปธรรม</i>) [อช. ทสเสสิ ทสเสสุ ทสสยิ ทสสยีสุ]
อุ-ทิส	อ ณ ฌย	อุททิส อุทเทเส-สย	แสดงขึ้น [ปัญ. อุททิสตุ ตุ. อุททิสิตวา อุททิสิย; อุททิสส ‘เจาะจง’ ใช้เป็นกริยาวินิยสสนะ]
นิ-ทิส	อ ย	นิททิส นิตสส	ชี้แจง, แสดง, อธิบาย; อ้าง, อ้างถึง [ต. นิตทิสฺฐุ นิตสสโต] ยุ นิตสสนํ
อป-ทิส	อ ย	อปทิส อปทิสส	แสดงอ้าง, อ้าง, กล่าวอ้าง, ชี้แจง [ต. อปทิสิตวา] อ อปทิสฺ ณ อปเทโส ยุ อปทิสนํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปรากฏ			
วิ-สุ	อ	วิสสว	ปรากฏ, มีชื่อเสียง [ต. วิสสุโต]
ปาตุ-ญ	อ	ปาตุภว	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อช. ปาตุภวิ]
ปาตุ-ร-หุ	อ	ปาตุรโห	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อช. ปาตุรโหสี]
ป-ญา	นา	ปณฺญา <i>(นา>ย)</i>	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณฺญายติ ปณฺญาติ อช. ปณฺญาติ ต. ปณฺญาโต] อ ปณฺญา ยุ ปชานนํ
ศึกษา เรียน			
ทม	เณ ฌย	ทเม-มย	ทรมาน, ฝึก [ต. ทนฺโต] ณฺว หตฺถิมโก กุลทมโก ณฺย ทมโม อ ทโม
สิกข	อ	สิกข	ศึกษา อ สิกขา ยุ สิกขนํ
อธิ-อิ	อ	อชฌาย	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาระยาย [วัต. อธิเต]
อุ-คห	ณฺหา	อุคคณฺหา	เรียน, เล่าเรียน [ต. อุคคณฺหิตวา] ยุ อุคคหนํ อุคคณฺหนํ
สํ-เณ	อ	สชฌาย <i>(เอา>อาย)</i>	สวด, สาระยาย, ท่อง อ สชฌาโย
ปริ-ย-อาป	อุณา	ปริยาปุณา	เล่าเรียน ยุ ปริยาปุณนํ
แผ่ เปล่ง			
ผร	อ	ผร	แผ่ไป
ตน	โ	ตโน ตนุ	แผ่ไป
นิ-ฉร	อ	นิฉร	(เสียง, รัศมี) เปล่งออก, (สายฟ้า) แลบ, (ลั่น) แลบออก <i>อกมม.</i>
นิ-ฉร	เณ ฌย	นิฉฉาเร-รย	เปล่ง (เสียง, รัศมี), แลบ (ลั่น) <i>สกมม.</i>
ข้าม ผ่าน ขึ้น ลง ตก			
ตฺร	อ	ตฺร	ข้าม, ผ่าน, กลิ้ง [ต. ตินฺโณ] อ เวสสนฺตโร
อุ-ตฺร	อ	อุตฺตฺร	ข้ามขึ้น, ข้าม, ขึ้น [ต. อุตฺตินฺโณ]
โอ-ตฺร	อ	โอตฺร	ข้ามลง, ลง, โฉบลง [ต. โอตฺตินฺโณ] ยุ โอตฺรณํ
รฺห	อ	รฺห	ขึ้น, งอก, ขึ้น, ปรากฏ, เกิด [ต. รฺหโ] อ สิริโรโ ยุ โรหณํ #เทโวโรโหน อภิรฺหณํ
อา-รฺห	อ	อารฺห-โรห	ขึ้น, งอก [ต. อารฺหโ ตฺ. อารฺห #วัต. อภิรฺหติ]
อา-รฺห	อ	โอโรห	ลง, โน้มลง [#วัต. ปจฺโจโรหติ ตฺ. โอโรห]
คาห	อ	คาห	กวน, คน [ธาตุนี้ไม่มีการซ้อน ค]
อธิ-โอ-คาห	อ	อชฺโณคาห	หยั่งลง, จมลง, โฉบลง, เข้าไป [ต. อชฺโณคาหโ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
โอ-กม	อ	โอกกม	ก้าวลง, หยั่งลง [ต. โอกกมม]
ปต	อ	ปต	ตก, ล้ม, (กรรม) แท้ง [วัด. ปาเตติ ต. ปาตีโต เหตุกัม. #วัด. ปปติ] ณี ปาณาติปาตี
อภิ-อุ-คม	อ	อพกคคม	บินขึ้น, เหาะขึ้น [ต. อพกคคตวา]
อุ-ปต	อ	อุปต	บินขึ้น, เหาะขึ้น ยุ อุปตน์
อธิ-อุ-ปต	อ	อชฌุปต	ตกลง, โฉบลง [ต. อชฌุปตโต]
ภสส	อ	ภสส	พลัดตก, พลาก, เคลื่อน, หล่น, ล้ม, หัก; รุ่งเรือง, ส่องสว่าง [ต. ภฏฐู]
ลขี	อ ฌ ฌย	ลขข ลขเฆ-ขย	กระโดด, เหาะ, เเหิน, ลอยไป [#วัด. อุลงขติ]

ลอย จม

วห	ย	วุยห	ลอย, นำไป [ต. พาหิตโต พาฬโห] อ สุขาวโห (สุข-อา-) หิตาวโห ฌ วาโห ยุ วหนั วาหนั
ปลุ	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
ปลว	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
นิ-มุชช	อ	นิมุชช	จม, จมลง, ดำลง, ดำน้ำ [ต. นิมมุคโค]
ลีท	อ	ลีท	ปล่อย; ตี, ชุ่มชื้น; หลง; หุง, ต้ม, นึ่ง; จม [วัด. โอสาทเทติ เหตุ. 'ให้จมลง' ต. ลินโน 'ชุ่ม'] อ กุสีโต (กุจฉิต-ลีท ลปเหลือ กุ)

นำไป นำมา นำออก

(นี่ นำคน-สัตว์; หร นำสิ่งของ ...)

นิ นี	อ	เน นย	นำไป [วัด. นียติ กัม. ต. นีโต ตู. เนตวา] ฌ ญ นายโก-ยิกา โลกนายโก ตู เนตา ฌย เนยโย เวเนยโย อ นโย วินโย ตี ภวเนตติ ยุ นยน์
อา-นี	อ	อาเน	นำมา [ต. อาনীโต]
อป-นี	อ	อปเน	นำออก
หร	อ	หร	นำไป [วัด. หราเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. หโต-โฏ] ฌย หารโย ยุ รโฆทรณั
อภิ-หร	อ	อภิหร	นำไป [ต. อภิหโต-โฏ ตู. อภิหฏฐุ]
อา-หร	อ	อาหร	นำมา [ต. อาหโต-โฏ] ฌ อาหาโร
โอ-หร	อ	โอหร	นำลง, ปลงลง ปลงผมและหนวด [วัด. โอหาราเปติ เหตุ. (วุทธิ)]
นิ-หร	อ	นีหร	นำออก, ขับไล่ (ใช้กับคนได้)
ป-อช	อ	ปาเช	ขับ, ต้อน, ไล่
อป-หร	อ	อปหร	นำไปทิ้ง, ฉวยเอาไป

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ขอ			
ภิกข	อ	ภิกข	ขอ ฐ ภิกขุ อ ภิกขา
ยาจ	อ	ยาจ	ขอ ณฺจ ยาจโก
วร	ณ ฌย	วาเร	ขอ, ต้องการ
ให้ ได้ ลัก			
ทา	อ	เท ททา (เทวภาวะ)	ให้ [วัต. ทชชติ ทมมิ ทมม; ทียติ ทียยติ <i>กัม</i> . สัต . ทชชชย ทชชา ทชชฺ ทชชฺ ทีย . อททา อทท อช . อทาสี อทสุ ภวิส . ทสสติ มาน . ททมาโน ตัพ . ทาทพโพ ต . ทินโน ทตโต ตุ . ทตวา] ณิ อทินนาทายี ณฺจ ทายโก อนนทายโก-ยิกา ตุ ทาตา ณฺย เทยย อ อายุโท พลโท ปุรินทโท ณ ทาโย ทานทาโย ทาย ยุ ทาน
ปฏิ-ทา	อ	ปฏิเท	ให้กลับ, ให้คืน
ปริ-วิส	อ	ปริวิส	ให้/ถวาย/เลี้ยง อาหาร, อังคาส (<i>คำเขมร</i>)
นิ-ยต	ณ ฌย	นียยาเท-ทย (ต>ท)	มอบให้, แลกเปลี่ยน (<i>คัมภีร์ฝ่ายศาสนาแปลง ต เป็น ท ส่วนคัมภีร์ฝ่ายโลกียะไม่แปลงเป็น ท</i>)
ปฏิ-ปท	ณ ฌย	ปฏิปาเท-ทย	มอบให้, จัดหาให้, จัดแจง, ให้สำเร็จ, บันดาล
โอ-??	ณ ฌย	โอโณเช-ชย	อุทิศ, ให้, ล้าง, ชำระ
ลก	อ	ลก	ได้ [อช. อลตถ (=อลภ) อลตถ (=อลภ) ภวิส . ลจจติ ตัพ . ลทฐพโพ ต . ลทฐ ตุ . ลทฐา ลทฐ ตุ . ลทฐ ณฺย . ลพภา] ข ทูลลโก สุลโก ณฺย ลพโก ณ ลาโก ติ ลทฐิ
ปฏิ-ลก	อ	ปฏิลก	ได้เฉพาะ, กลับได้
วิท	อ	วิท	ได้, ประสบ; พิจารณา; ยินดี
จฺร	ณ ฌย	โจเร-รย	ลัก, ขโมย [อช. โจเรสี โจเรสุ โจเรยิ โจเรยีสุ] ตุ โจเรตา ณ โจโร
เถน	ณ ฌย	เถเน-นย	ลัก, ขโมย
อว-หฺร	อ	อวหฺร	ลัก, ขโมย ณ อวหาโร
จับ รับ ถือ			
คห	ณหา	คณหา	ถือเอา, จับ, รับ [วัต. คณหาติ คณหติ; คยหติ <i>กัม</i> . อช . อคณหิ คณหิ อคคหสิ คณหีสุ; อคคหยิ ฌย <i>เหตุ</i> . ภวิส . คหเสสสติ ตุ . คเหตุวา ตุ . คเหตุ ณฺจ คาทโก ณฺย คยห อ เคห วิคคโห ณ คาโห ปตตคคาโห รชชुकคาโห รสมิคคาโห องกุกคาโห ฆร ยุ คหณ คณหณ
อ-คห	ณหา	อคคคณหา	หยิบ, หยิบขึ้น, ยกขึ้น [ดู. อคคเหตุวา; อคคหาเปตวา <i>เหตุ</i> .]
ป-คห	อ ณหา	ปคคห ปคคณหา	ถือ, จับ, ประคอง, ยกย่อง, สนับสนุน, อุดหนุน [ดู. ปคคยห] อ ปคคโห ยุ ปคคหณ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปฏิ-คห	ณหา	ปฏิคคณหา	รับเฉพาะ, รับประเคน
อา-ทา	ย	อาทีย	ถือเอา, ยึดถือ [ต. อาทาย อาทียิตวา อาทียิตวา #ปริยาทาย อาน. อนุปาทียานโน น-อุป-อา-ทา-ย] อ #อุปาทา
ส-อา-ทา	ย	สมาทีย	ถือเอา, ยึดถือ [ต. สมาทาย สมาทียิตวา]
ส-อา-ทา	ณาเป เหตุ.	สมาทเป	ให้ถือเอา แปลให้เป็นกัตตุจาก ในความหมายว่า 'ชักชวน' [ต. สมาทเปตวา ต. สมาทปีโต] ญวู สมาทปโก
ส-อา-ทย	เอ	สมาทเป (ย>ป)	ชักชวน [ต. สมาทเปตวา ต. สมาทปีโต] ญวู สมาทปโก
อา-มส	อ	อามส	จับต้อง, ลูบคลำ [ต. อามฐุโฐ]
ปรา-มส	อ	ปรามส	จับต้อง, ลูบคลำ, ยึดมั่น [ต. ปรามฐุโฐ] ฌ ปรามาส
ฉุ-ป	อ	ฉุ-ป	ถูกต้อง, สัมผัส [#วัต. อจฉุปติ อา-ฉุ-ป/น-ฉุ-ป]
ผุ-ส	อ	ผุ-ส ผุ-ส	ถูกต้อง, สัมผัส [ต. ผุ-ส โฐ ผุ-ส จุ] ฌ ผุ-ส
หน	อ		จรด, ชน, กระทบ [ต. อาหจจ #อุปหจจ ปฏิหณญ อุหจจ ถอนขึ้น]
ส-ปฏิ-อิส	อ	สมปฏิจฉ	รับ, รับพร้อม
ลา	อ	ลา	ถือเอา ญวู มหุลโลก

อนุเคราะห์ ช่วยเหลือ

อนุ-คห	ณหา	อนุคคณหา	อนุเคราะห์, ช่วยเหลือ
อุป-ถมิ	อ	อุปถมก อุปถมก	ช่วยเหลือ, ทำให้มั่นคง, อุดหนุน, อุปถัมภ์, คำจุน, สนับสนุน [ต. อุปถมกิตวา]

ใส่เข้า เก็บ ถอน เอาออก

ป-ชิ-ป	อ	ปกุชิ-ป	ใส่, ใส่เข้า [ต. ปกุชิตโต]
นิ-ชิ-ป	อ	นิกุชิ-ป	เก็บ [ต. นิกุชิตโต]
อา-วห	อ	อพพุห	ถอน; นำมา [ต. อพพุห] ฌ อาวาโห อาวาห (มจคล) #วิวาห (มจคล)
ปฏิ-สม	ณ ฌย	ปฏิสาเม-มย	เก็บรักษา, ยึดครอง [#วัต. สัมเมตวา] ญ ปฏิสามน

ดึง ลาก ฉุด ยก

นิ-กท-ม	อ	นิกกท-ม	ดึงออก, ลากออก
อา-กท-ม	อ	อากท-ม	ดึงออก, ลากออก, ฉุด, ชัก
อฉิ-อณ-ฉ	อ	อณ-ฉ	ดึง, ลาก, ฉุด, ชัก
อุ-ชิ-ป	อ	อุกชิ-ป	ยก, ยกขึ้น [ต. อุกชิตโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
รุษ	ย	รุษช	แทง, เสียดแทง; เป็นโรค, เจ็บป่วย ณ โรโค
กฤษ	ณ ฌย	โกฤษ-ฤษ	ตี, ทูบ, เคาะ, ตัด, เกี้ยว, ปั่น
อา-กฤษ	ณ ฌย	อาโกฤษ-ฤษ	ตี (กลอง), ...
ทุส	ย	ทุสส	ไม่ชอบใจ, ทำลาย, ประทุษร้าย [ต. ทุสฺส] ณ โทโส ปโทโส
อป-ราร	ย	อปรชณ	ประทุษร้าย, ผิด
ตัด เจาะ ทำลาย แยก เลื่อม			
ลู	นา	ลุนา ลุนา	ตัด, เกี้ยว [ต. ลูโน] ย ลวนํ โลณํ
กนต	อ	กนต	ตัด, ผ่า, เชือด, ควัก; กรอด้าย, ปั่นด้าย
ผล ผฝ	ณ ฌย	ผาเล-ลย	ตัด, ผ่า
เว	อ	วย วาย	กรอด้าย; ให้เหี่ยวแห้งไป; สรรเสริญ; สำรวม ณ วายู วาโย ตนตวาโย
กุต	อ	กุต	ตัด, ต่า ...
จฺ	นา	จฺนา	กำจัด, ทำลาย
จฺส	ณ ฌย	จฺเส-สย	กำจัด, ทำลาย
ทุส	ณ ฌย	ทุเส-สย	กำจัด, ทำลาย, ประทุษร้าย ณ ทุ กุลทุสโก กุฎิทุสโก
ทล	อ ฌ ฌย	ทล ทาเล-ลย	ทำลาย, แยก [#วัต. ปทาเลติ]
ภิท	อ	ภินท	ทำลาย, ต่อย, ตัด <i>สภมม.</i> [ต. ภินโน] ตุ เกตตา
ภิท	ย	ภิชช	แยก; ต่างกัน <i>อกมม.</i> [ต. ภินโน #วัต. ปภิชชติ] อ #ปฏิสมภิทา ณ เกโท สีสเกโท
ผล	อ	ผล	แตกสลาย; ทำลาย; สำเร็จ, เผล็ดผล
ผลล	อ	ผลล	บาน, ผแยกออก, แยก, ทำลาย, สลาย [ต. ผลลิตฺ]
ผลฺ	อ ฌ ฌย	ผลฺ โผล-ฤษ	บาน, ผแยกออก, แยก, ทำลาย, สลาย; สะบัด, ปรบ [ต. ผลฺโล] ย โผลนํ ปรบ(มือ)
ภณช	อ	ภณช	หัก, ผ่า, ทำลาย [ต. ภคฺโค ภณฺฐ] ณ ภคฺโค ภงฺโค
ภช	อ	ภช	แบ่ง, จำแนก; คบ, เสพ ณ ภาคฺโย ณ สวิภาโค ติ ภตติ วิภตติ ย ภชนํ
ภาช	ณ ฌย	ภาเช-ชย	แจก, จำแนก ณ ภาโค ติ วิภตติ
นส	ย	นสส	ฉิบหาย, พินาศ [วัต. นาสติ นาสยติ <i>เทต. ต.</i> นสฺส; นาสิตฺ <i>เทตฺกม.</i>] ณ ฏ กปฺวินาสโก ณ วินาส
ลี	อ ย	ลย ลาย ลีย	ละลาย, พินาศ, ย่อยยับ [วัต. #วิลียติ]
เฉ	อ	ฉว	ตัด, ฉีก, ขาด, ทำลาย [ต. ฉเวตวา]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ฉิท	อ	ฉินท	ตัด, บั่น, แบ่ง, ผ่า, ทอน, ชิง <i>สภมม.</i> [วัต. #สณฉินทติ ต. ฉินโน ตู. อจฉินทติ อ-ฉิท] ณิ สนธิจเฉที
อา-ฉิท	อ	อจฉินท	ตัด, ชิง <i>สภมม.</i> [ต. อจฉินโน ตู. อจเฉชชิต อา-ฉิท-ย]
สั-อุ-ฉิท	อ	สมุจฉินท	ตัดขาด ... <i>สภมม.</i>
อุ-ฉิท	อ	อุจฉินท	ตัด, ขจัด <i>สภมม.</i> [วัต. อุจฉิตติ กัม. ต. อุจฉินฺทฺฐุ 'อันเขาทิ้ง, อันเป็นเดน']
ฉิท	ย	ฉิชช	ขาด, ทะลุ, แตก, สลาย <i>อกมม.</i> [วัต. #ปจฉิชช ต. ฉินโน]
ฉิทท	เณ ฌย	ฉิทเท-ทย	เจาะ, เป็นรู, เป็นโพรง
เฉท	เณ ฌย	เฉเท-ทย	ตัด, ผ่า ...
ชี	ย	ชีย	สิ้น, เสื่อม, หหมด; อยู่, อาศัย [วัต. เขเปติ เทตฺ. ต. ชีเณ] ณ ขโย ปริกขโย ธนภขโย

ชุด ไถ ไส

กส	อ	กส กสส	ไถ, เสือก, ไส [วัต. กสาเปติ เทตฺ. (ไม่วุทธิ) ต. กฏฺฐุ] ณฺ กสโก กสสโก อิ กสิ
ชน	อ	ชน	ขุด, เจาะ, ไช [วัต. ชนาเปติ เทตฺ. (ไม่วุทธิ) ต. ขโต] กฺวิ #สงฺโซ (สั-) ตุ ขตตา
ตจฉ	อ	ตจฉ	ถาก, ไส, ทำให้บาง ณฺ ตจฉโก
ลิช	อ	ลิช	เขียน; ทำให้บาง (กลิ้ง, ขัด, ขูด)

คต งอ

อิณช	อ	อิณช	ไหว, ห้วนไหว, งอ, คู้เข้า [วัต. สมินชติ, สมมิณชติ]
กฏ	อ	กฏ	คด, โค้ง, งอ, โกง, บิด, ตัด, เกี้ยว, ปั่น
ภุช	อ	ภุช	คด, งอ, (ง) ขด [ตฺ. #อาภุชิตวา (นัง) คู้(บัลลังก์)]

ครอบงำ กตชี

อภิ-ภู	อ	อภิว	ครอบงำ [ต. อภิวโต ตู. อภิวุชย] กฺวิ อภิว #สหพภิว
ป-สท	อ ย	ปสท ปสยท กงช	กตชี, ช่มเหง [ตฺ. ปสยท] ณฺ ปสยโท

สำเร็จ

กปป	อ ฌณ	กปป กปปเป-ปย	สำเร็จ, กำหนด, ถึง, บรรลุ; ทำ, คิด, นึก... ; ตัด, โกง
ตีร	เณ ฌย	ตีเร-รย	ทำ(การงาน)สำเร็จ ยุ สนตีรณิ
สิธ	ย	สิชฌ	สำเร็จ [ต. สิทธิ]
สาธ	อ ย	สาธ สาธย	สำเร็จ [วัต. สาธติ เทตฺ.]
สั-อิธ	ย	สมิชฌ	สำเร็จ ติ สมิทธิ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ส-ปท	ย	สมปชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัต. สมปาเทติ เหตุ. ต. สมปตโต สมปนโน; สมปาทีโต เหตุกัม.] อ สมปทา ตี สมปตติ
นิ-ฐา	อ	นิฐฐา	ตั้ง, ตั้งลง, สำเร็จ, จบ [ต. นิฐฐิตโต]
นิ-ปท	ย	นิปปชช นิปผชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัต. นิปผาเทติ เหตุ. ต. นิปปนโน นิปผนโน] ติ นิปปตติ นิปผตติ
อว-โส	ย	อวสย	จบลง, สำเร็จลง, สิ้นสุดลง [ต. อวสโต #วัต. ปริโยสาเปติ เหตุ.] ณ อวสาโย ยุ อวसान์ โอสาน์ ปริโยसान์

เจริญ สว่าง รุ่งเรือง มั่นคง

วฑฒ	อ	วฑฒ	เจริญ, งอกงาม, เติบโต, เพิ่มขึ้น [วัต. วฑฒเตติ เหตุ. ต. วฑฒเตควา เหตุ. ต. วุฑโฒ] ตี วุฑฒิ
รุจ	อ	โรจ	รุ่งเรือง, งดงาม [#วัต. วิโรจติ] อิ รุจิ รมมรุจิ ยุ โรจโน วิโรจโน
ชุต	อ ฌ ฌย	โชต โชเต-ตย	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง ยุ โชตโน
ทีป	ย	ทีปป	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง; ร้อน, ไหม้ [#ต. อาทิตโต] ณ ทีโป ปทีโป ประทีป, โคมไฟ ทีโป ทวีป ติ ทิตติ ความสว่าง รุ่งเรือง
ภา	อ	ภา ภาย	สว่าง, รุ่งเรือง, แจ่มแจ้ง [#วัต. วิภาติ วิภายติ ปภาติ ปฎิภาติ ต. วิภาโต] กวิ #ปภา
ภู	ณ... ณปย เหตุ.	ภาเว-วย ภาวาเป-ปย	(ทำให้)เจริญ-มี-เป็น, อบรม(จิต) [ต. ภาวิต เหตุกัม.]
ภาส	อ	ภาส	สว่าง, รุ่งเรือง; พุด ยุ ภาสโน
ชล	อ	ชล	สว่าง, รุ่งเรือง, บริบูรณ์; คม; ห้วนไหว [วัต. (อคคิ) ชาเลติ เหตุ. #(อคคิ) ปชชลติ]
พห	อ	พห	เจริญ, มั่นคง [ต. พาพโห]
ผายี	อ	ผาย	เจริญ, เพิ่ม [ต. ผาโต ผีโต] ยุ เผโณ ตี ผาติ
ถิร	อ	ถิร	มั่นคง

กราบ ไหว้ บูชา นอบน้อม เคารพ สักการะ

วณท	อ	วณท	ไหว้ ณวุ วณทโก ยุ วณทน์
อภิ-วที	ณ ฌย	อภิวาเท-ทย	กราบไหว้, อภิวาท, สรรเสริญ
นมสฺส	อ	นมสฺส	น้อมไหว้
วิ-อติ-นม	ณ ฌย	วิตินาเม-มย	(ยังกาล) ให้น้อมไปล่องวิเศษ, ให้เวลาผ่านไป เหตุ.
นม	อ	นม	น้อม, นอบน้อม

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
โอ-นม	อ	โอนม	น้อมลง, ก้มลง [วัต. โอนมาเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. โอนโต</i>]
อุ-นม	ณ ฌย	อุปนาเม-มย	น้อมเข้าไป, นำเข้าไป, น้อมถวาย
มาน	อ ฌ ฌย	มาน มาเน-นย	บูชา, นับถือ อ มาโน <i>ความถือตัว</i> ยุ มานนั มานนา
ปุช	ณ ฌย	ปุเช-ชย	บูชา ณฺฐ อัจฉริยปุชโก ปติปุชิกา (อิตถิ) อ ปุชา
อป-จาย	อ	อปจาย	บูชา, นับถือ, เคารพ ณิ อปจายี วุฑฒาปจายี ติ อปจิติ ยุ อปจายนั อปจายนา
ยช	อ	ยช	บูชา, บูชาเทพ, เช่นสรวง [ต. ยัญโธ] ณ ยาโค ยุ ยชนั
หุ	อ	หุ ชุโท (<i>เทวภาวะ</i>)	บูชา ยุ หวนั #อาหุนั
สั-กร	โไอ	สกกโร	ทำโดยดี, สักการะ [ต. สกกจจ #อธิกิจจ]
ครุ-กร	โไอ	ครุกรโร	ทำให้หนัก, เคารพ

เกิด อุบัติ

ชน	ย	ชาย	เกิด [ต. ชาโต ตุ. ชนิตวา; ชเนตวา <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ) กวิ</i> อตรโซ กมมโซ วาริโซ อณฺชาโซ ชลโซ อนุโซ ทวิโซ อ ชโน ณฺฐ ชนโก ชนิกา ตุ ชนตุ (<i>แจกอย่าง ครุ</i>) ติ ชาติ
วิ-ชน	ย	วิชาย	คลอด (ลูก) [ต. วิชาโต]
สั-ชน	ย	สณชาย	เกิด, เกิดพร้อม, เกิดดี, เกิดเอง [ต. สณชาโต]
ฐ	อ ย	ฐ ฐย	คลอด (ลูก), ให้เกิด, เกิด, ประสูติ [#วัต. ปสวติ]
อณฺช	อ	อณฺช	ออก (ไข่)
อุ-ปท	ย	อุปฺปชช	เกิดขึ้น [วัต. อุปฺปาเทติ <i>เหตุ. อัช.</i> อุปฺปาที <i>อุ-ท-อ-ปท-ย-อี ต.</i> อุปฺปนโน; อุปฺปาทีโต <i>เหตุกัม.</i> ตุ. อุปฺปชช] ตุ อุปฺปชชตา ณ อุปฺปาโท ติ อุปฺปตติ ยุ อุปฺปชชนั
อุ-ปท	ย	อุปฺปชช	เกิดขึ้น, ปรากฏขึ้น; เข้าถึง [วัต. อุปฺปชชเร (=อุปฺปชชชนติ ใช้ในคาถา)] ยุ อุปฺปชชนั
นิ-วตฺต	อ	นิพฺพตต	เกิด, บังเกิด [วัต. นิพฺพตตติ อัช. นิพฺพตติ ต. นิพฺพตโต]

มี เป็น

กิริยา ‘มี’ ในภาษาบาลี เป็นอกรรมกิริยา

ภู	อ	ภว	มี, เป็น [อนิย. ภวานิโย ต. ภูโต; ภาวีโต <i>เหตุกัม.</i> ตุ. ภวิตวา; ภเวตวา <i>เหตุ.</i>] กวิ สยภู สยมภู สพฺพาภิกฺขุ อภิกฺขุ ณิ วิภาวี ตุ ภวิตา #อภิกฺขิตา อ ภโว ปภโว อตฺตสมภโว ณ ภาวो วิภโว ติ สมภูติ วิภูติ ยุ ภวานั ภาวนา
หุ	อ	โห	มี, เป็น [อัช. อโหสิ อหะสิ; ตุ. หุตวา <i>สมานกาล.</i>]
ป-หุ	อ	ปโห	เพียงพอ, มีพอ, มีมาก ‘มีทั่ว’; เจริญ [วัต. นปฺโปเทติ (น-) ต. ปหฺโต ปหฺโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
			อ ปहुโก (ก สกัถละ) ยู ปโหนโก (ก สกัถละ)
อส	อ	*	มี, เป็น [วัต. อตถิ สนตติ; อสิ อตถ; อมหิ อสมมิ; อมท อสม ปัญ. อตถุ สนต; อาหิ อจฉ อตถ; อมหิ อมท หิย. อาสิตถ สัต. อสส อสสุ อสสุ; อสส อสสถ; อสส อสสาม; สียา สียุ; สีย อซ์. อาสิ อาสุ; อาสิ อาสิตถ; อาสี อาสีมหา]
วิท	ย	วิซุช	มี [#วัต. สวิซุชติ]
เป็น ตาย แก่			
ชีว	อ	ชีว	เป็นอยู่, มีชีวิตอยู่ ณิ ธมมชีวี ช ทุชชีวั สุชีวั
อา-สส	อ	อสุสส	หายใจ [#วัต. ปสสสติ]
มร	อ	มร	ตาย [วัต. มียยติ มียติ (มร>มียย มีย) มาน. มียยมาโน มียมาโน ต. มโต; มาริโต มาราปิโต <i>เหตุกัม.</i>] ณวุ ทถถิมารโก ณ มาโร ยู มรณั
จุ	อ	จว	เคลื่อน, ตาย ติ จูติ ยู จวนั
ชिर	อ	ชिर	เก่า, แก่, คร่ำคร่า [ต. ชินฺโณ] อ ชรา
เกลี้ย โปรย หว่าน กระจาย			
ฝุ	นา	ฝุณา	ฝืด, โปรย, โรย
วป	อ	วป	หว่าน, ปลุก; ทอ; โจนศึระะ [ต. วุตโต] ณวุ วาปโก ณย วปโป ณ วาโป ยู วปนั
รูป	ณ ณย	โรเป-ปย	หว่าน, ปลุก; ยก [ต. โรปิโต] ยู โรปนั
กิริ	อ	กิริ	เรียราย, เกลี้ย, โปรย, เคลื่อน [ต. กิณฺโณ #ปกิณฺโณ]
สํ-กิริ	อ	สงฺกิริ	เรียราย, เกลี้ย, ... ปะปน [ต. สงฺกิณฺโณ]
สํ-กิริท	อ	สมกิริท	เรียราย, ปะปน, เคลื่อนกล่น [ต. สมกิริโน]
โอ-กิริ	อ	โอกิริ	โปรยลง, หว่าน, ทำให้เรียราด
วิ-ป-กิริ	อ	วิป-กิริ	เคลื่อนกล่น, กระจาย [ต. ปกิณฺโณ]
สํ-สชช	อ	สํสชช	ปะปน, เจือปน, เกี่ยวข้อง, คลุกคลี อ สํสคโค ณ สงฺโค
รด รัต เปียก แห้ง			
วสฺส	อ	วสฺส	(ฝน) ตก, รด, โปรย อ วสฺสํ วสฺโส ติ วุณฺณิ
อติ-วสฺส	อ	อติวสฺส	ร้
ลิจ	อ	ลิจ	รด, รัต, เท, ไหลออก ... [ต. สิตโต]
ป-ขร	อ	ปขร ปคฺขร	รด, รัต, เท, ไหลออก, พรหม ... ยู ปคฺขรณั

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
สนท	อ	สนท	ไหลออก [#วัต. วิสสนทติ, อภิสสนทติ] อ นิสสนโท
สุ	อ	สว	ไหลไป; ให้เกิดขึ้น; เป็นใหญ่
อณช	อ	อณช	หยอด, ทา, เจิม; ปราบกฎ; เจือปน; เว้น
กิลิต	ย	กิลิตย กิลิตช	เปียก, ชื้น, ชุ่ม, ชุ่มชื้น [ต. กิลินโน]
ติม	อ เณ ฌย	เตม เตเม-มย	เปียก, ชื้น, ชุ่ม, ชุ่มชื้น [ต. ดินโต]
มิเล	อ	มิลาย	เหยี่ยวเฉา, อับแสง [ต. มิลาโต]
สุส	ย	สุสสุ	แห้ง, เหี่ยว, ผอม, ชุบชีวิต [ต. สุกโก สุกโย]
สุกข	อ	สุกข	แห้ง, ไม่สนใจ, ไม่ตั้งใจ [วัต. สุกขาเปติ เหตุ. ตาก(จีวร) ต. สุกโก สุกโย]

ห้าม ปิด กั้น บัง เปิด นุ่งห่ม

วร	อ เณ ฌย	วร วาเร-รย วเร-รย	ปิด, กั้น [#วัต. อวารติ] ฌย นิวารโย ทุนิวารโย
วิ-วร	อ เณ ฌย	วิวร วิวเร-รย	เปิด [วัต. วิวราเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. วิวโร]
นิ-วร	เณ ฌย	นิวาเร-รย	ห้าม, กั้น ฌย นิวารณ นิวารณ #ทนต์วารณ
ปริ-วร	เณ ฌย	ปริวาเร-รย	กั้นรอบ, แวดล้อม [ต. ปริวุโต] ฌย ปริวาโร
รุธ	อ เอ	รุธ รุณธิ รุณธี รุณเธ รุณโธ	ปิด, กั้น, ห้าม [ต. รุทโธ]
ถก	อ เณ ฌย	ถก ถเก-กย	ปิด, กั้น, กระทบกระทั่ง
ฉท	เณ ฌย	ฉาทะ-ทย	มุง, บัง, ปิด กั้น, ปิดบัง [ต. ฉนโน #วัต. ปฏิจฉาเทติ]
อา-ฉท	เณ ฌย	อจฉาทะ-ทย	นุ่งห่ม, ปกปิด
นิ-วส	เณ ฌย	นิวาเส-สย	นุ่งห่ม [ต. นิวตโธ] ฌย นิวาโส
ปริ-ธา	อ	ปริธา ปริทท	นุ่งห่ม
ปา-อา-รูป	อ	ปารูป	ห่ม ฌย ปารูปน
ปี-ธา	อ	ปีธา ปีทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [วัต. ปีททาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ปีททิต ปีทิต]
อปี-ธา	อ	อปีธา อปีทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [ต. อปีททิต อปีทิต]
กุชช	อ	กุชช	คว่ำ, คว่ำลง, คว่ำหน้า, ก้มหน้า [#วัต. นิกกุชชติ]
อุ-กุชช	อ	อุกุชช	หงาย, หงายขึ้น

สำรวม ระวัง

สั-รว	อ เณ ฌย	สัรว สัเร-รย	สำรวม, ระวัง, ปิด, กั้น อ สัโร ฌย สัรวณ
-------	---------	--------------	---

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
สํ-ยม	อ	สํยม สํยจณ	สํารวม, ช่มอินทรีย์ [ต. สํยโต] อ สํยโม สณญโม
ขมก ขภิ	อ	ขมก	ช่มไว้, ปิดกั้น, ชัดขวาง; คำจุน [#ต. วิภขมเกตวา] ณ #วิภขมโภ ขมโภ ไม้ค้ำ, ผู้คำจุน ยุ #วิภขมภน
ผูก ร้อย ติด เย็บ			
พนธ	อ	พนธ	ผูก, พัน, มัด, รัด [ต. พนธโร พทโร]
สิ	ณ	สิโน	ผูก, พัน, รัด
สํ-นท	ย	สณนยท	ผูก, สวม (เกราะ) [ต. สณนทโร ต. สณนยท] ยุ #อุปนยหน
เวฐ	อ ณ ฌย	เวฐ เวฐ-ฐย	ผูก, พัน, รัด [ต. เวฐตวา วัต . #นิพเพฐติ]
ว	ณา	วณา	ร้อย
ลค	อ	ลค ลคค	ติด, ช้อง, เกี่ยวข้อง, แขนง, คล้อง [ต. ลคโค]
ลพิ	อ	ลมพ	เหนียว, แขนง, ห้อย, คล้อง [#วัต. วิลมพติ ยิดเหนียว, ห้อย ... อวลมพติ ฟังพา, ห้อย ...]
สช	ย	สชช	ติด, ช้อง, ไม่คล้อง [ต. สจจโร] ณ อุปสคโค
สิว	ย	สิพพ	เย็บ
ประดับ ตกแต่ง			
ปิลธิ	อ	ปิลนธ	ประดับ, ตกแต่ง
มจิ	อ เอ	มณจ มณเจ	ประดับ, ตกแต่ง ยุ มณจหน
ภูส	อ ณ ฌย	ภูส ภูเส-สย	ประดับ, ตกแต่ง ยุ #วิภูสน
ปล่อย พัน			
มุจ	อ	มุณจ	ปล่อย, แก้, ถอด <i>สกมม</i> . [อช. โมจยิ <i>ยอคม</i> ภวิส . โมกขติ ต . มุตโต ตุ . โมเจตุ #โอมุกโก]
มุจ	ย	มุจจ	หลุด, พัน <i>อกมม</i> . [ภวิส. โมกขติ ต . มุตโต] อ โมกโข วิโมกโข ติ วิมุติ
อยู่ อาศัย			
วิ-ห	อ	วิห	อยู่, อาศัย ณิ สุขวิหารี ณ วิหาโร
วส	อ	วส	อยู่, อาศัย [ภวิส. วจณติ ต พ. วตถพพ ต . วุตโธ] ณิ สาวตถิวาสี ทิสาวาสี
อิ-วส	อ		อยู่ทับ, อยู่อาศัย, สิง, สิงสถิตย์ [วัต. อิวิสาเสติ <i>เทตุ. รับ (คำ/นิมนต์), อดกลั่น</i> ต . อิวิตุโธ อิวิตุโธ <i>กัต. กัม. เทตุกัม</i> .]
ปฏิ-วส	อ	ปฏิวส	อยู่, อาศัย
อา-วส	อ	อาวส	อาศัยอยู่, อยู่ครอง ณ อาวาโส #สวาโส ถ อาวาสโธ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อธิ-อา-วส	อ	อชฌาวส	อยู่ครอบครอง
ฉาบ ทา เปื้อน ย้อม			
ลิป	อ	ลิมป	ฉาบ, ทา, ลูบไล้
มกข	อ ฌ ฌย	มกข มกเช-ชย	ทา, ลูบไล้, ลบหลู่
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	ย้อม, กำหนด [ต. รตโต] ยุ รชนั
เผา ไหม้ ต้ม หุง สุก			
ปจ	อ	ปจ	หุง, ต้ม, ปิ้ง (อาหาร), เผา, ไหม้ <i>สกมม.</i> [วัด. ปจจติ <i>กัม.</i> ; ปจาเปติ <i>เหตุ.</i> (ไม่ ^ว หิ) มาน. ปจจมาโน <i>กัม.</i> ต. ปกโก] อ นิปโก ณ ปาโก
ปจ	ย	ปจจ	สุก <i>อกมม.</i> [ต. ปกโก] ณ วิปาโก ปริปาโก
ตป	อ ย ฌ ฌย	ตป ตปป ตปเป-ปย	ร้อน, เราร้อน, เผา; อิม, เอ็บอิม [ต. ตตโต] ณิ อาตาปี อ อาตโป ณ อาตาโป อาตบโป
ตป	อ	ตป	สะดุ้ง, กลัว; เป็นใหญ่ [วัด. #อุตตปติ โอตตปติ] อ โอตตปปี
ฌป	อ ฌ ฌย	ฌป ฌาเป-ปย	เผา, ไหม้ [วัด. ฌาเปติ <i>กัต. เหตุกัต.</i> ต. ฌาโม; ฌาปีโต <i>เหตุกัม.</i> ตุ. ฌาเปตวา <i>กัต. เหตุกัต.</i>]
ฌม	อ เอ	ฌม ฌาย (<i>เอ>อาย</i>)	เผา, ไหม้, เราร้อน, สว่าง; เฟ้ง, คิด [ต. ฌายิตวา]
ทท ทท	อ	ทท ทท	ไหม้, (อันไฟ) เผา [วัด. ททยหิตี มาน. ททยหมาโน <i>กัม.</i> ต. ททโต] ณ ฌวชาทโก ณ ปริพาโห ยุ #อาพาหนั
ป-กุก	อ	ปกุกกุฐ	เดือด, เดือดพล่าน [ต. ปกุกกุฐโต]
วาส	ฌ ฌย	วาเส-สย	อบ, รม (ทำให้มีกลิ่นหอม) ณ วาโส
ชำระ กวาด ล้าง อาบ			
สั-มชช	อ	สมมชช	ปัด, กวาด, ขัด, ถู, นวด
ปริ-มชช	อ	ปริมชช	ปัด, กวาด, ขัด, ถู, นวด, ลูบ, คลำ
โรว	อ	โรว	ล้าง
ป-ชล	ฌ ฌย	ปกุชาเล-ลย	ล้าง, บ้วน (ปาก), ชำระ
ปุณฉ	อ	ปุณฉ ปุณช	เช็ด, ถู, ชำระ, กวาด
สุธ	ย	สุชฌม	หมดจด, บริสุทธิ์, สะอาด; ชำระ [วัด. โสเธติ โสธยติ <i>เหตุ.</i> 'ให้หมดจด' โสธาเปติ โสธายติ <i>เหตุ.</i> 'ให้ชำระ' ต. สุทโธ; โสธโต <i>เหตุกัมม.</i> 'ให้หมดจด' ติ สุทธิ #วิสุทธิ ยุ สุขณัน
สุจ	อ เอ	สุจ สุเจ	สะอาด, หมดจด; แสดง, ไป, เป็นไป ณ โสโก ยุ โสจนั

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ปุ	อ นา	ปว ปุณา	ชำระ, สะอาด, หมดจด ณฺว ปาวโก
นหา นหา	ย	นหาย นหาย	อาบ [วัด. นหาเปติ เหตุ. (ไม่)ทริ] ยุ นหานํ
ขัส	อ	ขัส	สี, ญ, บด
เชื้อถือ เลื่อมใส ผ่องใส เศร้าหมอง ชุ่นมัว			
สฺ-ธา	อ	สนธา สททท	เลื่อมใส, เชื้อถือ; เชื่อมต่อ อิ สนธิ
ป-สท	อ	ปสฺสท	ไม่มีมลทิน, หมดจด, ผ่องใส [วัด. ปสาเทติ เหตุ. ต. ปสนฺโน]
ป-สท	ณ ฌย	ปสาเท-ทย	ยินดี, เลื่อมใส [วัด. ปสาเท-ทยติ กัด. เหตุกัต.] ณ ปสาโท
โอ-กปป	อ	โอกปป	จัดแจง; ทำให้สำเร็จ; ไว้ใจ, เชื้อถือ ยุ โอ(ก)กปปนา
เท	อ	ทย	รักษา, ป้องกัน; หลับ; ชำระ; ดูหมิ่น [#วัด. นิททายติ โวทายติ ตู. ปริโยทาเปตฺวา] อ ทยา #นิททา ยุ #โหวทานํ โหวทาปนํ
กิลิส	ย	กิลิสฺส	เศร้าหมอง, เบียดเบียน, แผดผา [ต. กิลิฏฺฐุ]
ลฺลิส	อ	ลฺลิส	เศร้าหมอง, ชุ่นมัว, เบียดเบียน, เตือดร้อน
รักษา คุ้มครอง เลี้ยง			
รกข	อ	รกข	รักษา ณิ วาจานฺรฺกฺขี ณฺว รกฺขโก-ชิกา #อารกฺขโก วัสฺสานฺรฺกฺขโก ตุ รกฺขิตา ข รกฺกฺโข ยุ รกฺขณํ
पाल		पाल-ลย	รักษา ณฺว ปาลโก โคपालโก ฌนपालโก ปเวณิปาลโก ตุ ปาลยิตา ณ ทวารपालอ อุตฺตยานपालอ
กิต	ณ	ติกกิจจ (เทวภาวะ)	รักษาโรค, เยียวยา; รู้; ปรารภนา; อยู่; สงสัย อ #วิจิกิจจนา
คูป	อ	โคป	คุ้มครอง, ปกครอง, รักษา [ต. คุตโต] ณฺว สฺसानโคปโก ณ โคโป ติ คุตติ อินฺทริยคุตติ
ภร	อ	ภร	เลี้ยงดู; นำไป [ต. ภโต-ภฺนุ ภจฺโจ] ตุ ภตฺตา ข ทฺพภโร สฺภโร ณฺย ภาริโย อ มาตาเปติภโร อตฺตภโร ติ ภติ ยุ ภรณํ
ปฺส	อ ย นา ณ ฌย	ปฺส ปฺสส ปฺสสนา โปเส-สย	เลี้ยงดู ณฺว มาตฺโปสโก
ชคค	อ	ชคค	ประคอง, ประคับประคอง, ปฏิบัติ, ซ่อมแซม [#วัด. ปฏิชคคติ] ณฺว วิหารปฏิชคคโก
ชนะ แพ้			
ชิ	อ	เช ชย	ชนะ [ตฺวนฺตฺ. ชิตฺวา ต. ชิตฺ ตู. ชิตฺวา] กฺวิ มารชิ ตุ เซตฺตา อ ชโย วิชโย ยุ ชยณํ
ชิ	นา	ชีนา	ชนะ [อฺช. อชินิ #ปฏิชินาติ ตู. ชินิตฺวา เซตฺวา]
ปรา-ชิ	อ	ปราเช ปราชย	แพ้ [ต. ปราชิโต] อ ปราชโย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ยุธ	อ ย	โยธ ยุชฌ	รบ, สู้ [ต. ยุทฺธโร #ปยุทฺธโร] ตุ ยุชฌิตา
เล่น			
กีฬ	อ	กีฬ	เล่น ณฺว สหปัสสูกีฬโก
ทิว	ย	ทิพพ	เล่น อ เทโว
กุมาร	อ ฌ ฌย	กุมาร กุมาระ-รย	เล่น อ กุมารโ กุมารโก
แสวงหา			
คเวส	อ ฌ ฌย	คเวส คเวเส-สย	แสวงหา, ค้นหา ณิ ปารคเวสี
อิส	อ	เอส	แสวงหา, ค้นหา [#วัต. ปรีเยสติ <i>ปรี-ย-อิส</i>] ยุ เอสนา อเนสนา เอสนํ อเนสนํ
อาจ สามารถ กล้า กลัว			
สกก	โ	สกกโก	อาจ [ฌย. สกกา]
สกก	อุณา	สกกุณา	อาจ [สัต. สกกุณฺเษย อัช. อสกกิ ภวิส. สกขิสฺสติ กาล. อสกกขิสฺส ตฺ. สกกุณฺตีวา]
วิ-สห	อ	วิสห	อาจ, กล้าหาญ, ปฏิญญา [#วัต. อุตฺสหติ]
ภี	อ	ภาย	กลัว [ต. ภีโต ตฺ. ภายิตฺวา] ณ ภยํ เภโรโว รุ ภีรุ ภีรุโก
ภีสิ	อ	ภีสิ	กลัว [วัต. ภีสาเปติ <i>เหตุ.</i>] ยุ ภีสนํ <i>ความกลัว, น่าหวาดเสียว</i>
ภมภ	อ	ภมภ	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว
วิซี	อ ย	วิซ เวช วิชช	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว [#วัต. สํเวชติ สวิชชติ อฺพพิชชติ]
อุ-สกี	อ	อุสฺสงก	กลัว, หวาดกลัว [#วัต. ปรีสงกติ]
ตส	ย	ตสฺส	กลัว, หวาดกลัว, สะดุ้งกลัว ณ ตาโส
ซื้อ ขาย ตีราคา			
กී	นา	กีนา กิณา	ซื้อ [วัต. กีนาคี กิณตี] ณฺว กยโก
วิกิ	นา	วิกิกิณา วิกิกิณา	ขาย
อคฺข	อ	อคฺข	มีค่า, มีราคา [#วัต. อคฺขมาเปติ <i>เหตุ.</i> ตีราคา]
ไหว สั่น			
จล	อ	จล จณฺจล (<i>เทวภาวะ</i>)	ไหว, หวั่นไหว, สั่น
จูป	อ	จูป โจบ	ไหว, หวั่นไหว, สั่น, โงก (ง่วง) [อันต. จปฺลาณนฺโต <i>จูป-ล-อายุ</i>] (ยุ โจบปณํ อล จปโล <i>อู>อ 'คนกลับกลอก'</i>)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อิฬข	อ	อิฬข	ไหว, ห้วนไหว, งอ, คู้เข้า [#วัต. สมมิชติ, สมมิชติ]
อีร	อ	อีร	ไหว, ห้วนไหว
กปิ กมป	อ	กมป	ไหว, ห้วนไหว ญว #อนุกมปโก โลกานุกมปโก อ กมปา ยู กมปนั
วิธ	อ ฌ ฌย	เวธ เวธ-ธย	ไหว, ห้วนไหว; เบียดเบียน
กุป	ย	กุปป	กำเร็บ, สะเทือน, โกรธ, พินาศ [ต. กุปีโต] ฌ โกโป
ชุก	อ เอ ย นา	โชภ โชภ ชุกภ ชุกภนา	ห้วนไหวอย่างรุนแรง [ต. โชภเตวา #วัต. สขุภตติ สงขุภตติ สโชภตติ สงโชภตติ]

เป็นไป หมุนไป

วตตุ	อ	วตต	เป็นไป, เป็นอยู่, เลี้ยงชีวิต; หมุนไป; เลี้ยงดู, รับผิดชอบ; ห้าม [วัต. วตเตตวา เหตุ.] ติ วตติ ชีวิตวตติ #ปวตติ
อติ-วตตุ	อ	อติวตต	เป็นไปล่วง, (น้ำ) ล้น
วฏฏ	อ	วฏฏ	หมุน, กลิ้ง; ควร อคมม. [วัต. วฏฏติ (หิน)กลิ้ง, วฏฏติ ให้(หิน)กลิ้ง เหตุ. วฏฏาเปติ (ใช้คน)ให้(หิน)กลิ้ง เหตุ. ต. วฏฏิต์ (หิน)ถูกให้กลิ้ง เหตุ.กัม.]
ภม	อ	ภม	หัน, หมุน [ต. ภนโต]

กำหนด ระบุ

องก	อ ฌ ฌย	องก องก-กย	กำหนด, หมายถึง, เป็นเครื่องหมาย
ลกข	ฌ ฌย	ลกข-ขย	กำหนด [#วัต. สลลขเขตติ]
วิ-อว-รูป ฎป	ฌ ฌย	วฏฐฎเป-ปย วตตฎเป-ปย	กำหนด, หมายถึง, ตั้งลงไว้ [วฏฐฎเป วตตฎเป วฏฐฎาเป วตตฎาเป เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
ปริ-อิ	อ		กำหนด [ต. ปริจจ]
นิ-ยม	อ	นิยม นียจจ	ตัดสิน, วินิจฉัย, กำหนด; ประพฤติ [ต. นียโต] อ #วินิจจโย
สั-ธา	อ		หมายเอา [ต. สนธาย ใช้เป็นกริยาวิเสสนะ]

สงบ สงัด หลีกเร้น

สมุ	อ ย	สม สมม	สงบ, ระงับ, ทำความเพียร [ต. สนโต #วัต. วุปลสมติ วิ-อุ-สม เหตุ.] ติ สนติ ยู สมโณ กลหุปสมนั
ปฎิ-ป-สมภ	อ	ปฎิปสสมภ ปฎิปปส สมภ	สงบ, ระงับ
วิ-วิจ	อ ย	วิวิจ วิวิจจ	สงัด, โดดเดี่ยว, ปลีกออก [ต. วิวิตโต ต. วิวิจจ] ฌ วิเวโก

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-อม	อ		สังัด [ต. ปนโต]
ลี	ย นา	ลีย ลีนา	แอบ, ซ่อน, หลีกเร้น; ติดอยู่; รวมกัน [ต. ลีโน #วัต. นิลีนาติ สลลีนาติ ปฏิสลลีนาติ ลียติ นิลียติ ต. สลลีโน ตู. ลียิตวา] อ อาลโย
สืบต่อ, พยายาม			
ขณ ขณณ	ณ ณย	ขณ-ณย ขณณ-ณย	สืบต่อ, พยายาม, หมั่น, อุตสาหะ
อา-รก	อ ย	อารก อารพก	ปรารภ, (กล่าวถึง, ตั้งต้น, ดำริ), ทำ, เริ่ม, ลงมือ, พยายาม [ต. อารทโร #อจจารทโร ตู. อารพก อารทตุ. อารทฐิ]
อุ-สท	อ	อุสสท	พยายาม; อุดหนุนยิ่งขึ้นไป ณ อุสสาโท
วายม	อ	วายม	พยายาม
ตทิ	อ	ตนท	เกียจคร้าน, ประมาท, ไม่เอื้อเฟื้อ, เบียดเบียน
อดทน			
ขม	อ	ขม	อดทน, อดโทษ, ควร, ชอบ [วัต. ขมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ขมาปีโต เหตุกัม. (ไม่วุทธิ)] อ โอวาทกขโม วจนกขโม ติ ขนติ
สท	อ ย ณ ณย	สท สยท สเท-หย	อดทน, อดกลั้น ยุ สหน์
ติช	อ	ติติกข (เทวภาวะ)	อดทน; ผูก, ร้อย อ ติติกขา
โกง หลอก ลวง			
มริส	ณ ณย	มริเส-สย	อดทน, อดกลั้น, บึกบึน, ทนทาน, มั่นคง
กุณ	อ	กุณ	คด, โค้ง, งอ, โกง, บิด, ตัด, เกี้ยว, ปั่น
วณจ	ณ ณย	วณเจ-จย	เกลี้ยกล่อม, หลอกลวง
กุท	ณ ณย	กุเท-หย	โกง, ล่อลวง, ให้พิศวง ณวุ กุทโก
สฐ	อ	สฐ	ล่อลวง, ฉ้อโกง; ฆ่า; เศร้าหมอง
บวช ลีก			
ป-วช	อ	ปพพช	ไป, ออกไป, บวช [อัช . #อนุปพพช <i>บวชตาม</i> ; ปพพาเชสิ เหตุ.] ณย ปพพชชา
วิ-ภม	อ	วิภม	หันกลับ, หมุนกลับ, หมุนผิด, ลีก, ลาสึกขา [ต. วิภณโต]
จวบ กอด			
จุมพ	อ	จุมพ	จวบ, จุมพิต [#วัต. ปริจุมพติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อา-ลึงค	อ	อาลึงค	กอด
สช	อ	สช	กอด
ป่วย ไข้			
กิลม	อ	กิลม	ลำบาก, เหน็ดเหนื่อย, ซอกขี้, เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต. กิลนโต]
คิล	อ	คิลย	เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต. คิลาน]
ไอ จาม อาเจียน			
จิป	อ	จิป	ไอ, จาม; ทิ้ง [วัด. จิปาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] ต. จิตโต]
กาส	อ	กาส	ไอ, กระจาย
วมุ	อ	วม	อาเจียน; คายออก
ปูลาด ท่วม คลุม			
ป-ญูป	ณ ฌย	ปณญูปเป-ญูป	ปูลาด, ตั้งไว้, แต่งตั้ง, ฝัง, เก็บ [ต. ปณญุตโต]
ถร	อ	ถร	ปูลาด
อา-ถร	อ	อตถร	ปูลาด, กราน (กฐิน) [ต. อตถโต]
โอ-ถร	อ	โอตถร	ปูลาด, ปกคลุม, ปิดบัง, ท่วมทับ
ส-ถร	อ	สนถร	ปู, ปูลาด
อิ-โอ-ถร	อ	อิ-โอ-ถร อิ-โอ-ตถร	ท่วมทับ, ครอบงำ, ปกคลุม
ประกอบ จัดแจง เตรียม			
ส-วิ-ธา/ทท	อ	สวิตท	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ
สชช	อ ฌ ฌย	สชช สชช-ชย	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ; สร้าง, ทำ [ต. สจฺจโฐ]
ปฏฺ-ยต	ณ ฌย	ปฏฺ-ยเต-ทย (ต>ท)	ตกแต่ง, จัดแจง [ต. ปฏฺ-ยตโต]
ยช	อ ฌ ฌย	โยช โยช-ชย	ผูก, ประกอบ, รวบรวม [วัด. ยชชติ กัม. #วัด. สโยเชติ ต. ยุตโต #ปยุตโต สมปยุตโต] ณ โยคโค นิโยชโซ ณ โยโค #อุโปโยโค ยุ ยุณชน
ยช	อ	ยชช	ผูก, ประกอบ, รวบรวม; อุตสาหะ, พยายาม [#วัด. อนุยชชติ ต. อนุยชชโต]
ส-อนุ-อา-คม	อ		มา(ตาม)พร้อม(กัน), ประกอบ [ต. สมณนาโคโต อ>โอ>ว>น]
ถูกต้อง สมควร ชัดแย้ง ห้าม คำน			
กป	อ เอ	กปป กปป	ควร, สมควร, อาจ, สามารถ, อาจมี, อาจเป็น

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อรท	อ ฌ ฌย	อรท อรท-ทย	สมควร, เหมาะสม; บุษบา อ บุษบาโท
ส-อิ	อ	สเม	ถึงพร้อม, พิจารณา; สม, เข้ากัน [ต. สเมจจ]
ยุช	ย	ยุชช	ตั้งใจ, ตั้งมั่น, มั่นคง; ควร, สมควร, ถูกต้อง, ใช้ได้ [ต. ยุตโต] ติ ยุตติ
วิ-รุช	ย	วิรุชฌ	คัดค้าน, ชัดแย้ง; ปรารภนา
ปฏิก-กุส	อ	ปฏิกโกส	คัดค้าน; ด่าตอ
ปฏิก-สิจ	อ	ปฏิกเสธ	ห้าม, ปฏิกเสธ [#วัต. นิเสธติ] อ หิรินิเสธ
ปฏิก-ชิป	อ	ปฏิกชิป	ห้าม, ปฏิกเสธ (คน, สิ่งของ) [ต. ปฏิกชิตโต]
อื่นๆ			
ปุร	อ	ปุร	เต็ม [วัต. ปุเรติ เทต. ต. ปุเรตวา เทต. ต. ปุณโณ; ปุริโต เทต. กัม.] ยุ ปุริณ
ทุห	อ	ทุห โทห	รดน้ำนม; ให้เต็ม; ฆ่า; ทำลาย
ธม	อ	ธม	ทำเป่าให้มีเสียง, เป่าให้ดัง; ก่อไฟ, เป่าไฟ
วลช	อ	วลชช	บริโภค, ใช้สอย
เสว	อ	เสว	เสพ, ใช้สอย, คบหา; ยินดี ณิ ปรทารูปเสวี ณวุ เสวโก อ เสวา ยุ เสวนา ปรทารูปเสวนา เสวน
วิ-สส	อ	วิสสส	คุ่นเคย ณ วิสสาโส
อฏญ	ฌ ฌย	อฏญ-ญย	อึดอัด, บีบคั้น
จณณ	ฌ ฌย	จณณ-ณย	บด, ละเอียด, แผลก
วีช	ฌ ฌย	วีเช-ชย	พัด, โบก [มาน. พิชยมาโน]
อติ-มาน	ฌ ฌย	อติมาน-นย	เย่อหยิ่ง, จองทอง อ อติมานโน ความ~ อิ ตัท. อติมานิ ผู้มี~
นฏ	ฌ ฌย	นฏ นฏญ	พ้อนรำ [ต. นจโจ นฏญ] ณวุ นฏโก-กา
นจจ	อ	นจจ	พ้อนรำ
วิ-ลส	อ	วิลส	สวยงาม, เยื้องกราย, กรีดกราย
สุภ	อ	โสภ	งาม, สว่าง, รุ่งเรือง; เปียดเบียน ณ นครโสภณิ ยุ นครโสภนา (อิตถิ)
ปุปผ	อ	ปุปผ	บาน อ ปุปผ
ส-จิต	ฌ ฌย	เจเต-ตย	ซื้อขาย; อุตสาหะ, พยายาม; แกล้ง (ภาษาเก่า), จงใจ, เจตนา [ต. สณจิจจ] ณวุ เจตาปโก ยุ เจตนา เจตาปน
ลิส	ย	ลิสส	เหลือ [#วัต. อวลิสสติ ต. อวลิสฺฐ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
อุ-หท	อ	อุหท	ถ่ายอุจจาระรด
อุ-มih	อ	อุมมิห	ถ่ายปัสสาวะรด